

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878. Första Kammaren. N:o 12.

Lördagen den 2 Mars 1878.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades 3 protokollsutdrag för den 27 samt protokollen för den 22 och 23 sistlidne Februari.

Herr *Statsrådet Rosensvärd* aflemnade nedannämnda Kongl. propositioner:

1:o) angående ändringar i grunderna för pensioneringen af arméns befäl och underbefäl med vederlikar;

2:o) angående antagande af en för alla orter inom riket gemensam tidsberäkning;

3:o) angående eftergift af en förre banvakten Gustafsson ådömd skadeersättning till staten; och

4:o) angående afsöndring af jord från länsmansbostället Kråkered N:o 1 i Elfsborgs län till byggnadsplats och planteringsland för en folkskola i Sätilla församling.

Upplästes och godkändes Riksdagens Kanslis förslag dels till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 3, angående val af Justitieombudsman och hans suppleant, dels ock till Riksdagens förordnanden:

N:o 4, för Advokatfiskalen m. m. N. A. Fröman att vara Riksdagens Justitieombudsman; och

N:o 5, för Advokatfiskalen m. m. T. A. Billbergh att vara Riksdagens Justitieombudsmans suppleant.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Konstitutions-Utskottets den 27 sistlidne Februari bordlagda memorial N:o 2, angående fullbordad granskning af de i Statsrådet förda protokoll.

Föredrogos, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Lag-Utskottets den 27 sistlidne Februari bordlagda utlåtanden:

N:o 10, i anledning af väckt motion om tillägg till 1 kap. 2 § Rättegångsbalken angående ersättning till nämndemän;

N:o 11, i anledning af väckt motion om upphörande af klockares brefbäringsskyldighet; och

N:o 12, i anledning af väckt motion angående ändring i gällande stadganden om stämningars utställande till första rättegångsdagen af ting eller allmänt sammanträde.

Föredrogos, men begärdes af flere ledamöter å nyo på bordet Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 27 sistlidne Februari bordlagda utlåtanden:

N:o 1, i anledning af väckt motion om utredning rörande lämpligaste sättet för befrämjande af bräntorfsindustriens utveckling; och

N:o 2, om ändring af 2 § i gällande instruktion för direktio-
nerna öfver länens lasarett och kurhus.

Föredrogs ånyo och företogs punktvís till afgörande Stats-
Utskottets den 26 och 27 sistlidne Februari bordlagda utlåtande
N:o 9, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Sjette
hufvudtitel.

*Ny lönestat
för Civilde-
partementets
expedition.*

1:a punkten.

Mom. a.

Herr Ekman, Carl: Efter utgången af den gemensamma
votering, som sistlidne Onsdag egde rum, och för att bringa aflöningsförhållandena inom Civildepartementet i öfverensstämmelse med de beslut, som då fattades angående Justitie- och Utrikesdepartementen, får jag föreslå, att Kammaren, med afslag å det nu föreslagna momentet, måtte fatta beslut i enlighet med följande hemställande:

att Kongl. Maj:ts nådiga förslag till ny aflöningsstat för Civildepartementets expedition, må, med de af Riksdagen i fråga om Justitiedepartementets expedition fastställda vilkor och förbehåll i afseende å aflöningsens åtnjutande, utaf Riksdagen på det sätt bifallas, att af det för expeditionschefen bestämda arvode 2,500 kronor anses motsvara tjänstgöringspenningar, och att lönen för hvardera af kanslisekreterarne och registratorn bestämes till 2,500 kronor och tjänstgöringspenningarne till 1,500 kronor samt

att för tillämpning af denna lönestat det för förstberörda expedition uppförda ordinarie anslag må förhöjas med 30,500 kronor, eller från 46,200 kronor till 76,700 kronor.

*Ny lönestat
för Civilde-
partementets
expedition.
(Forts.)*

Friherre Klinckowström: Jag får bedja Herrarne vara goda och fästa uppmärksamheten vid den reservation, som emot den nu föredragna punkten blifvit afgifven af åtskilliga utaf Andra Kammarens medlemmar och hvilken afser, att den för kansli-sekreterarne och registratorn uppförda aflöningen, 4,000 kronor för hvardera, må fördelas i lön 2,500 kronor och tjänstgöringspenningar 1,500 kronor. Detta förslag skiljer sig från det af Utskottet framställda deruti, att under det Utskottet för de nu nämnda tjänstemännen föreslagit en aflöning af 2,800 kronor i lön och 1,200 kronor i tjänstgöringspenningar, så hafva reservanterne, med bibehållande af summan utaf aflöningsförmånerna, fördelat dessa uti en mindre lön och större tjänstgöringspenningar. Jag tror, att denna senare af reservanterne föreslagna fördelning är ganska lämplig, emedan lönen afser pensionsförhållandena, och tjänstgöringspenningarne afse godtgörelse åt den person, hvilken under tjänsteinnehafvarens frånvaro eller sjukdom skall svara för tjänstens uppehållande. På grund häraf anhåller jag om proposition å afslag på Utskottets framställning och bifall till reservanternes förslag.

Herr Ekman: Om den föregående talaren hade behagat egna någon uppmärksamhet åt det förslag, som af mig framställdes, kunde han hafva besparat både sig och Kammaren det anförande, han nyss höll.

Grefve Lagerberg: Det förhåller sig verkligen så, som Herr Ekman nu yttrat angående Friherre Klinckowströms anförande; men då den senare nämnde, att han ansåg en sådan fördelning lämplig, som den reservanterne föreslagit, ber jag få nämna, att jag anser den af Kongl. Maj:t föreslagna fördelningen lämpligare, nemligen i 2,800 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Talmannen, att under densamma något yrkande om bifall till det förevarande momentet oförändradt ej blifvit gjordt, men att förslag till förändrad lydelse af momentet framstälts, afseende att bringa detsamma till öfverensstämmelse med de af Riksdagen nyligen fattade beslut rörande nya lönestater för Justitiedepartementets och Utrikesdepartementets expeditioner, hvilket förslag, afgifvet af Herr *Carl Ekman*, lydde sålunda:

“att Kongl. Maj:ts nådiga förslag till ny aflöningsstat för Civildepartementets expedition må, med de af Riksdagen i fråga om Justitiedepartementets expedition fastställda vilkor och förbehåll i afseende å aflöningsens åtnjutande, utaf Riksdagen på det

*Ny lönestat
för Öwilde-
partementets
expedition.
(Forts.)*

sätt bifallas, att af det för expeditionschefen bestämda arfvode 2,500 kronor anses motsvara tjänstgöringspenningar, och att lönen för hvardera af kanslisekreterarne och registratorn bestämmes till 2,500 kronor och tjänstgöringspenningarne till 1,500 kronor, samt att för tillämpning af denna lönestat det för förstberörda expedition uppförda ordinarie anslag må förhöjas med 30,500 kronor, eller från 46,200 kronor till 76,700 kronor.“

Härförutan hade Friherre *Klinckowström* yrkat bifall till momentet med den ändring, som funnes omförmäld uti den af Herr *Key* med flere emot momentet afgifna reservation.

Härefter framstälde Herr *Talmannen* först proposition på bifall till momentet oförändradt, hvarvid svarades nej, och sedermera proposition på afslag derå och antagande af Herr *Ekman*s förslag, hvilken proposition med ja besvarades.

Mom. b.

Bifölls.

2:dra punkten.

Mom. a.

Bifölls.

Mom. b.

Herr *Jöns Pehrsson*: Jag har icke begärt ordet för att yrka afslag, emedan jag anser detta icke löna mödan; men af den motivering, som förekommer i Utskottets betänkande, skulle man kunna draga den slutsats, att, om vederbörande så finna för godt, kunna de draga ut i oändlighet, innan frågan om Kommerskollegium blifver utredd. Så länge vi hafva den nuvarande chefen för Civildepartementet, befarar jag visserligen icke, att någon sådan afsigt ligger under orden, och borde derföre kunna finna mig nöjd med motiveringen; men man skulle äfven kunna finna ett skäl här att antaga, att, om vi skola vänta på alla de lagförslag, som nu äro under utarbetande, skulle det dröja så länge, innan något af dem blifver antaget och frågan vinner sin lösning, att jag tror, att både vi, som nu äro här, och många efter oss skulle lemnat riksdagen. Jag kan icke finna, att, då göromålen böra vara mycket minskade, samma anslag ändock skall befinnas nödigt till tjänstemännens aflöning; men då den summa, som är i fråga, är obetydlig och ingen skiljaktighet förekommit inom Utskottet, vill jag icke framställa något yrkande, utan endast hafva uttalat min åsigt till protokollet.

Herr *Wærn*: Med anledning af den siste talarens anförande

*Ny lönestat
för Civile-
partementets
expedition.
(Forts.)*

ber jag få nämna, att hvad angår de frågor, som röra Kommerskollegium, tror jag att de äro vederbörligen utredda, men de frågor, som icke kunna vara utredda, äro de, som ligga under komitéers eller Kommerskollegiets behandling och hvilka chefen för Civildepartementet omnämnde uti sitt anförande till statsrådsprotokollet. Dessa äro *konsulatärendena*, angående hvilka en komité afgifvit betänkande, men hvilka ännu icke företagits till slutlig behandling, emedan det yttrande, som i ämnet blifvit från vederbörande norska myndighet infordradt, ännu icke inkommit. Vidare frågan om *patenter*, med hvilken en komité för närvarande är sysselsatt, ehuru den ännu icke afgifvit sitt betänkande; men man vet att i dess blifvande förslag åt Kommerskollegium kommer att uppdragas handhafvandet af lagstiftningen rörande dessa ämnen. Frågan om *skydd för varumärken och mönster* är beroende på samma komité's behandling och derom föreligger sålunda ännu intet betänkande. Vidare anföres af civilministern frågan om *grufvornas upptagande och bearbetning*. Härom har en komité afgifvit betänkande, hvilket för närvarande är under behandling hos Kommerskollegium. Frågan om *minderåriges antagande och användande i arbete vid fabrik* har likaledes behandlats af en komité, som i ämnet afgifvit förslag till författning, hvilket är utställt till städernas handtverks- och industriföreningar för afgifvande af yttrande, men dessa senare äro ännu ej inkomna. Slutligen förekommer frågan om *kontroll öfver fartygs sjöduglighet, däckslast o. s. v.* och äfven för dess behandling är en komité tillsatt och för närvarande sysselsatt med frågans behandling. Då komitéernas betänkanden inkommit, kommer Kommerskollegium att höras öfver dem. Detta skall vidare höra andra myndigheter, innan det afgifver sitt utlåtande, och först när detta inkommit, kan Kongl. Maj:t fatta beslut i ämnet. Sålunda torde det vara omöjligt, att någon reglering kan komma i fråga af ett sådant verk som Kommerskollegium, innan man har fått bestämdt hvad detta verk har att göra, hvilket åter icke är beroende af frågor som nu äro kända och utredda, utan af sådana som dels äro nya för kollegium och dels nu visserligen äro under handläggning hos Kommerskollegium men röra vidlyftiga författningar, om hvilka alla äro ense, att de måste förändras. Jag fruktar, att denna utredning drager längre tid än detta år, men det beror ej på Kongl. Maj:ts regering eller kollegium att påskynda saken, ty den måste hafva sin gifna gång och alla, som böra höras, måste få tillfälle att yttra sig. Först sedan detta skett, eller åtminstone de väsentliga grunderna derför blifvit kända, kan det vara skäl att företaga en omorganisation, hvilken i sådant fall kan blifva fast och bestående.

Hvad angår den siste talarens yttrande, att ärendena hos kollegium skulle minskats, så är detta både sant och icke sant. Det är sant derutinnan att många färre *arter* af ärenden till kollegium inkomma än förut, sedan genom de nya näringsförfattningarna det tvång, som förut skulle öfvervakas, blifvit borttaget; derför uppgår icke heller personalen för närvarande till

mer än kanske en tredjedel af hvad den utgjorde vid detta århundrades början. Men hvad angår *antalet* af ärenden, så har det, långt ifrån att aftaga, tvärt om varit i stark tillväxt under de senare tiderna.

Lika med den föregående talaren, hyser jag slutligen den förhoppning, att den nuvarande chefen för Civildepartementet måtte få tillfälle att fortfarande handlägga detta ärende och bringa frågan till slutligt afgörande.

Öfverläggningen förklarades slutad, och momentet bifölls.

Mom. c.

Bifölls.

3:dje, 4:de och 5:te punkterna.

Biföllos.

6:te punkten.

Mom. a.

*Löneregle-
ring för
Landtmäteris-
styrelsen.*

Herr Adelsköld: Vid genomläsande af Stats-Utskottets nu föredragna betänkande angående Landtmäteristyrelsen, har jag å sid. 12 funnit ett förslag till redaktion, som jag för min del ansett icke böra förbigås utan att tagas i närmare betraktande. Stats-Utskottet har nemligen, på grund af en komités förslag och Kongl. Maj:ts proposition, ansett att bland andra följande grunder måtte godkännas nemligen:

“att aktuarie- och registratorstjensten, likasom ingenjörsbefattningarne, hvilka alla tillhörde första gradens tjänster, måtte af Styrelsen tillsättas genom fullmakt, utfärdad å befattning inom denna grad, med Styrelsen förbehållen rätt att anställa fullmaktsinnehafvaren tills vidare såsom aktuarie och registrator eller ingenjör“; och vidare

“att enahanda rätt måtte tillkomma Landtmäteristyrelsen, hvad anginge de nuvarande tjänstemän af motsvarande grad, hvilka öfverginge på den nya aföningsstaten“.

Vid remissen af den Kongl. propositionen yttrade en ledamot af Andra Kammaren, Förste landtmätaren Helander, som bör vara väl hemmastadd med förhållanden inom Landtmäteristyrelsen, beträffande det i fråga varande förslaget:

“*Registratorn och aktuarien* är ibland alla tjänstemännen den som komitén varit mest ogünstig emot. Om komitén samfaldt hade behagat taga någon närmare kännedom om huruledes tid efter annan, sedan denne tjänstemans åligganden i instruktionen bestämdes, de blifvit väsentligen ökade med många tidsödande bestyr, hade komitén omöjligen kunnat, såsom nu, påstå, att, omfattningen af aktuariens “nuvarande åligganden utgör ej hinder för att åt honom jemväl uppdrages“ ytterligare en hel

mängd andra bestyr. Jag vågar försäkra, att denne tjänsteman redan mer än billigt är blifvit belastad med göromål och att han nästan företrädesvis vore i behof af biträde, hvilket ock skulle komma de många, hvilka dagligen för upplysningars erhållande besöka arkivet, till godo. Att än ytterligare pålägga honom göromål är verkligen i hög grad obilligt, och för visso kan, enligt min åsigt, en person omöjligt sköta den tjänsten, om så blir händelsen. Äfven i afseende å löneförhållandena vill man behandla honom synnerligen hårdhänt. Enligt Kongl. brefven den 30 November 1863 och den 13 Juli 1866 upptager staten för honom 100 kronor högre lön än för fiskalen. Denne senare har derefter lyckats att, på grund af enskild motion, få förhöjning i sin lön, och nu har komitéen ytterligare gynnat honom, så att han skulle få inalles 50 procent högre inkomst än aktuarien. Häruti har väl styrelsen, och nu Kongl. Maj:t, föreslagit någon rättelse, men icke dess mindre kvarstår ännu en stor obillighet. Hans lön utgör nu 2,500 kronor, men enligt den nya staten skulle han få blott 1,800, under det att, i olikhet med andra tjänstemän, tjänstgöringspenningarne för honom skulle uppgå till nära lika belopp, eller 1,700 kronor. En annan obillighet vill jag icke heller förbigå, i det att första gradens tjänster — dit aktuariens skulle räknas — af styrelsen skulle komma att tillsättas genom fullmakt, utfärdad å befattning inom denna grad, med styrelsen förbehållen rätt att anställa fullmaktsinnehafvarne tills vidare såsom aktuarie och registrator eller ingenjör, hvarjemte enahanda rätt skulle tillkomma styrelsen, hvad angår de nuvarande tjänstemän af motsvarande grad, hvilka öfvergå på den nya aflöningsstaten. Nyttan af denna föreskrift betvivlar jag i hög grad, emedan det icke kan vara för det allmänna ovigtigt, att det dyrbara, till många millionsvärdet uppgående kartearkivet, omhänderhafves af en särskildt dertill anställd, med göromålen fullt förtrogen tjänsteman, hvars kall är vida ansvarsfullare än yngste tjänstemännens i verket, och emedan, om tätare ombyte inträffar, äfven inventeringar oftare ifrågakomma, hvilka hvarje gång medtaga en tid af omkring två år. Skulle nu föreslagna stadgande vinna tillämpning, så vore aktuarien i sanning att beklaga, ty då han tillspörjes om ingående på nya lönestaten, har han att välja emellan *afslag* — dertill han kunde vara benägen vid tanke på att rädda den högre verkliga lön han redan har — i hvilket fall han förmodligen blifver den ende tjänsteman, som ej får löneförbättring, eller *bifall*, då han utsätter sig för möjligheten af att i samma stund förflyttas till annan tjänst“.

För min del ber jag få tillägga, att jag så väl under min tjänstetid vid Väg- och vattenbyggnads-corpsen ofta haft tillfälle att i landtmäterikontoret begagna mig af de kartor, som der finnas, och äfven såsom landtbrukare har jag anlitat desamma och dervid funnit, hvilka ofantliga skatter, som der äro förvarade. Arkivet innehåller för närvarande öfver 300,000 kartor, och värdet deraf kan icke beräknas, hvadan i förbigående sagdt förlusten, i händelse af eldsvåda, skulle blifva oersättlig. Jag tror derföre

Lönereglering för Landtmäteristyrelsen.
(Forts.)

Lönereglering för Landtmäteristyrrelsen.
(Forts.)

att registratorstjensten icke är af så obetydlig vigt, som man, att döma af ofvan anförda förslag, torde föreställa sig, utan tvärtom att på denna ansvarsfulla plats bör finnas en man, fullt hemmastadad bland sina hundratuseentals kartor och handlingar, hvilket icke inhemtas annat än under lång vana och tjenstgöring. Skulle nu Stats-Utskottets förslag gå igenom, och chefen berättigas att anställa fullmaktsinnehafvaren antingen såsom aktuarie och registrator eller ingenjör, så kunde följden blifva upprepade ombyten af registratorstjensten, hvilket troligen icke vore till allmänhetens gagn. Men icke nog med, att denna rättighet skulle tillkomma Landtmäteristyrrelsen, hvad anginge blifvande utmätningar, utan samma rätt skulle blifva gällande äfven i fråga om de nuvarande tjenstemännen, hvilka öfverginge på den nya aflöningsstaten. Om detta förslag blefve Riksdagens beslut, så skulle aktuarien och registratorn, hvilken nu har 2,500 kronor i lön, men af Stats-Utskottet föreslagits till erhållande af 1,800 kronor och 1,700 kronor tjenstgöringspenningar, eller tillsammans 3,500 kronor, om han inginge på den nya staten, genast derefter kunna nedsättas till ingenjör, då hans inkomster minskades med 500 kronor.

Mig förefaller detta som en nog stor makt lagd i en chefs hand, och att ett sådant system icke kan vara riktigt, om man som jag anser att embets- och tjenstemän böra intaga en själfständig ställning och i ekonomiskt hänseende icke göras allt för beroende på sina förmäns gunst. Mitt yrkande går emellertid icke nu ut på, att Kammaren genast, utan vidare, skall fatta beslut i enlighet med de åsikter, jag framställt, utan jag anhåller om återremiss af Utskottets framställning i denna del.

Grefve Beck-Friis: Då denna fråga förevar i Stats-Utskottet, egnades åt densamma en sorgfällig uppmärksamhet, icke blott därför, att den varit föremål för handläggning af en komité, utan äfven med anledning af det utaf Herr Helander afgifna yttrande. Det är därför icke beroende på något förbiseende utan med berådt mod, som Utskottet tillstyrker hvad Kongl. Maj:t föreslagit. Det är sant, att aktuarien och registratorn har en vigtig befattning, men just detta har äfven föranledt Kongl. Maj:t att i sitt förslag höja tjenstgöringspenningarne utöfver hvad komitén föreslagit, och Utskottet har funnit samma förhöjning väl grundad, emedan det är onekligt att tjensten är vigtig och ansvarsfull, och jag tror ej, att den makt, som skulle komma att ligga i chefens hand, skall missbrukas, när det icke är troligt, att den i fråga varande tjenstemannen skall, så vida icke fullt fog dertill förefinnes, ställas lika med ingenjörerne.

Jag tror därför, att det förslag, som blifvit framställt af komitén, godkändt af Kongl. Maj:t och granskadt inom Utskottet, väl kan af Riksdagen antagas, utan att behöfva återförvisas till förnyad behandling af Utskottet, och jag får för min del anhålla om bifall till hvad Utskottet föreslagit.

Friherre Klinckowström: Jag får deremot värdsamt an-

hålla, att den reservation, som blifvit vid denna punkt afgifven af åtskillige ledamöter af Stats-Utskottet, måtte af Kammaren godkännas, och att Kammaren således måtte afslå Utskottets förslag. Denna reservation, som förekommer på 45 sidan af Stats-Utskottets utlåtande, rör nemligen

“dels att aflöningen för chefen, sekreteraren, fiskalen och aktuarien måtte bestämmas på följande sätt:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.
	Kronor.	Kronor.
Landtmäteridirektören	5,000: —	2,000: —
1 Landtmäterisekreterare.....	3,000: —	1,500: —
1 Landtmäterifiskal	2,500: —	1,500: —
1 Aktuarie och registrator	1,800: —	1,200: —

hvarjemte för de tre senare lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. Dels ock föreslå reservanterne, “att vid bestämmelsen om rätt till semester måtte intagas det vilkor, att semester får åtnjutas, när sådant utan hinder för göromålen behöriga gång kan ske“. Detta senare tillägg är lika med hvad vid en föregående hufvudtitel blifvit genom gemensam votering bestämdt.

Reservanternes förslag skiljer sig således beträffande landtmäteridirektören ganska betydligt från Utskottets. Det har nemligen föreslagit lönen till 6,000 kronor och tjänstgöringspenningarna till 3,000 kronor, således tillsammans 9,000 kronor i löneförmaner, hvaremot reservanterne föreslagit 7,000 kronor. På samma sätt med sekreteraren. Utskottet föreslår hans löneförmaner till 5,000 kronor, men reservanterne till 4,500 kronor. Landtmäterifiskalen skulle enligt Utskottets förslag erhålla 4,000 kronor, och reservanterne föreslå väl detsamma men med en annan fördelning af lön och tjänstgöringspenningar. Aktuarien och registratorn skulle få 3,500 kronor enligt Utskottets förslag och blott 3,000 kronor enligt reservanternes.

Jag tror derföre för min del, att reservanternes förslag med afseende på statens tillgångar bör företrädesvis af Kammaren beaktas och jag får derföre framställa anhållan om proposition på bifall till denna reservation.

Grefve Hamilton: Jag kan icke neka till att det förefaller mig, som om den förste talaren hade grundade skäl för sin anmärkning i afseende på lönen för aktuarien i landtmäterikontoret. För det första vet jag icke något fall, då aflöning för en tjänsteman blifvit i senare tider bestämd på sådant sätt, att 1,800 kronor skola utgå i lön och 1,700 kronor i tjänstgöringspenningar. I allmänhet har Stats-Utskottet, lika med Kongl. Maj:t i sin proposition, föreslagit ett sådant förhållande, att tjänstgöringspenningarna blott utgöra en mindre del af tjänstemannens aflöning, så att han icke, derigenom att han för en tid förlorar sina tjänstgöringspenningar, sättes ur stånd att bestrida de nödvändiga utgifterna för sitt uppehälle. Här äro tjänstgöringspenningarna nära

Lönereglering för Landtmäteristyrelsen.
(Forts.)

hälften af hela löneinkomsten, och att förlora halfva sin lön är i allmänhet mera än en tjänsteman kan tåla vid.

Den förnämsta anmärkning, jag har att göra vid det föreliggande förslaget, är dock, att denne tjänsteman kan på sätt och vis narras att öfvergå på den nya staten derigenom att han förespeglas en högre inkomst af 500 kronor. Hans lön är nu 3,000 kronor utan förbehåll i fråga om tjänstgöringspenningar. Enligt förslaget skulle han erhålla 3,500 kronor och således hafva en stor frästelse att ingå på den nya staten. Men i samma ögonblick förordnas möjligen en annan att förvalta hans tjänst, han får göra tjänst såsom ingenjör och har på hela förändringen icke vunnit annat, än att hans lön blifvit minskad från 3,000 till 1,800 kronor, och att han kan såsom ingenjör, om han behöfver tjänstledighet, mista 1,200 kronor af de 3,000, hvilka staten består. Det förefaller mig som om detta vore en orättvisa, och jag förklarar mig därför med Herr Adelsköld i yrkandet om återremiss.

Herr Statsrådet Lagerstråle: Först anhåller jag att få göra en rättelse i en sifferuppgift af en ärad talare, nemligen att Kongl. Maj:t skulle föreslagit landtmäteridirektörens aflöning till 9,000 kronor. Denna aflöning skall, enligt Kongl. Maj:ts förslag, utgöra 5,000 kronor i lön och 2,500 kronor i tjänstgöringspenningar, eller i summa 7,500 kronor.

Anledningen till det högre belopp, som för registratorn är inlagdt i tjänstgöringspenningarne, är det särskilda förhållande, som eger rum med denna tjänst, såsom förut blifvit antydt.

Den omständigheten att förslag framstälts derom, att utbyte af tjänstgöringsskyldighet skulle kunna ske, behöfver väl icke inefatta anledning till veld vid begagnandet af den rättighet, som sålunda skulle tillkomma Landtmäteristyrelsen, och skulle sådant inträffa, står det den förorättade öppet att söka upprättelse. Det beror på de nu varande innehafvarne af ifrågavarande tjänster sjelfva, huruvida de vilja ingå på ny lönestat och underkasta sig en sådan skyldighet till byte eller stanna vid de gamla lönerna.

Registratorns aflöning kommer dock, enligt Kongl. Maj:ts förslag, att blifva något olika mot hvad den siste talaren framställt, ty utöfver lönebeloppet 3,500 kronor skulle innehafvaren af denna tjänst kunna efter fem års tjänstgöring få ett tillägg af 500 kronor och efter ytterligare fem år likaledes 500, eller tillsammans 1,000 kronor. Det är således en stegring i inkomst emot den nuvarande, allt efter som tjänstgöring egt rum eller framdeles kommer att ega rum.

Sjelfva lönerna för aktuarien och registratorn samt ingenjörerna äro bibehållna lika, på det att pensionsrätten för dessa tjänstemän må blifva lika. Då utbyte af tjänstgöring egt rum, förlora de således vid slutlig afgång från tjänsten intet i sin pensionsrätt. Enda skillnaden är, att större tjänstgöringspenningar kunna för den ene komma i fråga än för den andre, med afseende å hans något besvärligare tjänstgöring.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Grefve Beck-Friis: Jag beklagar den värde representanten från Westergötland, ty han tyckes denna gång hvarken höra eller läsa rätt. Det är icke af Utskottet föreslaget, att direktören skulle hafva den af honom uppgifna lönen. Den återfinnes i det förslag, som framstälts af Herr Helander. Utskottets förslag deremot är i enlighet med Kongl. Maj:ts proposition. Den skillnad, som fins mellan reservanternes samt Kongl. Maj:ts och Utskottets förslag, beror på att vid regleringen af embetsverken af, om jag så må säga, andra ordningen komitéen ansåg att chefslönen borde vara 7,000 kronor, då Kongl. Maj:t ansåg att den borde sättas till 7,500. Detta förslag undergick pröfning vid förliden riksdag, och då segrade Kongl. Maj:ts åsigt beträffande chefen för Riksarkivet, men komiténs i fråga om chefen för Kongl. Biblioteket. Frågan gäller nu, huruvida landtmäteridirektören bör ställas lika med chefen för Kongl. Biblioteket eller med chefen för Riksarkivet. Jag kan icke se annat, än att direktören bör hafva lika stor aflöning som den af nämnde chefer, hvilken uppbär den högsta lönen, då landtmäteridirektören innehar en vigtig plats såsom chef för en talrik personal. Jag tror därför, att man väl kan försvara den högre siffran af 7,500 kronor, som nu är i fråga, och anhåller om bifall till densamma.

Lönereglering för Landtmäteristyrelsen. (Forts.)

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Talmannen, att under densamma hade afgifvits följande yrkanden: 1:o att det förevarande momentet måtte oförändradt bifallas; 2:o att detsamma skulle antagas med de ändringar, som Herr Key m. fl. i en mot Utskottets förslag afgifven reservation yrkat, eller dels att aflöningen för chefen, sekreteraren, fiskalen och aktuarien skulle bestämmas på följande sätt:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	
Landtmäteridirektören	5,000.	2,000.) Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Landtmäterisekreterare	3,000.	1,500.	
1 Landtmäterifiskal.....	2,500.	1,500.	
1 Aktuarie och Registrator	1,800.	1,200.	

dels ock att vid bestämmelsen om rätt till semester skulle intagas det vilkor, att semester finge åtnjutas "när sådant utan hinder för göromålets behöriga gång kan ske"; och slutligen 3:o att momentet måtte till Utskottet återförvisas.

Härefter framstälde Herr Talmannen propositioner på dessa yrkanden, af hvilka propositioner den första besvarades med många ja jemte åtskilliga nej, och de två senare med många nej jemte några ja; hvaruppå, och efter det proposition på bifall till mom. oförändradt förnyats samt med många ja jemte åtskilliga nej besvarats, Herr Talmannen förklarade ja nu hafva varit öfvervägande.

Förste landtmätarnes aflöning.

Mom. b.

Grefve Hamilton: Jag vill icke yrka återremiss å denna punkt då jag tager för afgjordt, att Kammaren vill bifalla densamma liksom den föregående, men jag måste dock anmärka, att då man vill gifva tjenstemän löneförhöjning på grund af hvad man anser tjensten fordra, så synes det mig vara väl litet att höja lönen med 40 kronor såsom förhållandet är med förste landtmätarne, hvilkas lön blifvit af Stats-Utskottet höjd från 2,160 till 2,200 kronor.

Herr Statsrådet Lagerstråle: Det kan icke förnekas, att Stats-Utskottet med mycken njugghet behandlat frågan om förste landtmätarnes aflöning, men då det tillstyrkt ett ålderstillägg, som genast tillgodokommer de allra fleste af dem — det är nemligen endast fem eller sex, som äro tillsatta så sent, att de icke genast komma i åtnjutande deraf — så är åt de flesta beredd någon löneförhöjning af större betydighet än de af en talare framhållna 40 kronorna. Men det är likväl endast under förutsättning och förhoppning, att den af Kongl. Maj:t föreslagna pension för förste landtmätarne kommer att af Stats-Utskottet förordas och af Riksdagen bifallas till oförminskadt belopp, som man kan anse att ett någorlunda billigt afseende blifvit fäst på dessa tjenstemäns ställning, ty utöfver den tjenstgöringsskyldighet, som de nu hafva, är genom Kongl. Maj:ts proposition föreslaget, att de skulle få på sig öfverflyttad den skyldighet att granska renoverade kartor och handlingar, som nu åligger landtmäterikontoret. Detta bestyr kan utfalla olika inom de olika länen. Der skiften mera allmänt pågå, kan den blifva ganska betungande.

Under förhoppning derför och förutsättning att den af Kongl. Maj:t föreslagna pension för dessa tjenstemän oförändrad bifalles, hemställer jag endast om bifall till Stats-Utskottets förslag, då något vidsträcktare yrkande icke torde med hopp om framgång kunna framställas.

Öfverläggningen förklarades slutad, och momentet bifölls.

Mom. c, d och e.

Biföllos.

7:de och 8:de punkterna.

Biföllos.

9:de punkten.

Anslag till fortsättning af polisunderrättelser.

Herr Stråle: Om man jemför de uppoffringar, som hos oss blifvit af det allmänna gjordt för polisväsendet på landsbygden, med hvad som i detta hänseende i andra länder beviljats, så måste

man erkänna, att vi icke varit frikostige. Ända intill den allra senaste tiden var polisväsendet uteslutande beroende på en länsman med större eller mindre distrikt och fjerdingmän mer eller mindre lämpliga för ifrågavarande bestyr. Numera hafva dock väsentliga förbättringar inträdt; och jag bör då först nämna anslaget till landtpolis och förbrytares efterspanande. Tillföre funnos för dessa ändamål inga medel, så vida icke Kongl. Maj:t undantagsvis någon gång kunde i särskilda fall af extra utgiftsmedel bevilja något. En annan förbättring af vigt är dessa "polisunderrättelser", som visserligen varit tillgängliga endast en kort tid, men som, jag tror ingen kan jäfva det, varit af ganska väsentlig nytta. Då detta anslag begärdes, beräknades det för lågt, och erfarenheten visade snart, att det behöfde ökas. Med ledning af den utredning Öfverståthållareembetet gjort, har Kongl. Maj:t nu begärt, att anslaget måtte förhöjas till 10,000 kronor, men Stats-Utskottet, som anser sig icke kunna tillstyrka mera än 6,000 kronor, fäster sig dervid, att anslaget blifvit så nyligen beviljadt och anser det från principiell synpunkt betänkligt att så snart höja ett nytt anslag. Detta skäl må väl i allmänhet vara giltigt, men ifrågavarande företag är också nytt och det äskade beloppet är ju jemförelsevis icke af någon betydighet. Den af Öfverståthållareembetet lemnade utredning ådagalägger dessutom, att förändrade pristäthållanden föranledt, att kostnaden blifvit högre än man först beräknat. Jag betviflar, att man kan göra någon skäligh anmärkning mot den beräkning, som Öfverståthållareembetet nu afgifvit. Upplýsningssvis bör jag i sammanhang härmed nämna, att polisunderrättelserna äro mycket kortfattade och beräknade med så mycken besparing som möjligt. Stats-Utskottet åberopar dessutom ett ytterligare skäl, nemligen att det kunde vara tillräckligt om dessa polisunderrättelser, som nu utkomma tre gånger i veckan, meddelades endast två gånger. Jag tillåter mig att vara af alldeles motsatt mening och anser, att underrättelserna snarare borde komma ut hvarje dag; åtminstone skulle det vara vid åtskilliga tillfällen behöfligt. Må man tänka sig, huru hittills tillgått sedan brott blifvit begångna, förbrytare rymt eller stulet gods bortforslats. Rapport har då kommit in till Konungens Befallningshafvande och införts i länskungörelserna, som utkomma en gång i veckan, utsändas i påföljande vecka till vederbörande och upplåses söndagen derefter. Med ett väl ordnad polisväsende öfverensstämmar väl icke, att en och annan vecka förgår, innan kändedom om föröfvad förbrytelse sprides. Då nu rapporten ingår till redaktören af polisunderrättelserna, så kommer den med omgående post kronobetjeningen till handa. Mig synes, att man med erkännande af den förtjenstfulla anordning, som på Öfverståthållareembetets förslag blifvit gjord, borde med nöje anvisa den jemförelsevis obetydliga summan af 10,000 kronor för ett så viktigt ändamål, som att söka uppehålla ordning och säkerhet på landsbygden. För min del vågar jag således tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

*Anslag till
fortsatt utgif-
vande af
polisunder-
rättelser.
(Forts.)*

*Anslag för
fortsatt ut-
gifvande af
polisunder-
rättelser.
(Forts.)*

Grefve Beck-Friis: Såsom Herrarne lätt torde inse, kan det ej vara af annat än principiella skäl, som Stats-Utskottet ansett sig icke kunna biträda Kongl. Maj:ts förslag, ty saken i sig sjelf är förtjent af uppmärksamhet och allt understöd. Men det har syntes Utskottet icke välbetänkt att ej försöka att i detta fall häfda Riksdagens rätt att från Kongl. Maj:t förvänta förslag, så affattade och genomtänkta, att man, innan deras tillämpning hunnit ifrågakomma, ej behöfver göra ändringar deri. Icke en enda omständighet har tillkommit, som kunnat föranleda en stegring i omkostnaderna, utan snarare motsatsen, ty både arbetslöner och papperspris hafva högst betydligt fallit sedan förslaget först uppgjordes. Stats-Utskottet har ansett häfdandet af ifrågavarande princip vara af mera vigt än den äskade förhöjningen i anslaget. Det kunde vara ett dåligt prejudikat för framtiden, att Riksdagen sedan den fått ett förslag, som den ansett tillförlitligt och välbetänkt, samt beviljat ett begärdt anslag, ökar anslaget innan någon tillämpning egt rum, utan endast förslaget befunnits fotadt på lösan sand. Allt menskligt kan förändras och misstag kunna begås, men att så här misstag upptäckas innan knappt någon tillämpning egt rum, torde vara något oerhördt och enstaka stående. Af dessa skäl har jag inom Utskottet varit med om att afstyrka Kongl. Maj:ts förslag och jag vågar nu anhålla om bifall till Utskottets hemställan.

Friherre af Ugglas: Den siste ärade talaren stödde sitt tillstyrkande till afslag på Kongl. Maj:ts proposition uteslutande på det principiella skäl, att, sedan ett anslag blifvit af Kongl. Maj:t begärdt, man icke skulle i detsamma göra någon ändring, förr än erfarenheten visat behovet deraf, och han nämnde tillika, att man kunde hoppas, att, när en framställning gjordes, den skulle vara så väl genomtänkt, att någon ökning i anslaget icke skulle behöfvas, innan ens någon tillämpning ifrågakommit. För den förebråelse som ligger i dessa ord, ber jag att uteslutande få bära ansvaret, ty det är på min framställning om att 6,000 kronor skulle vara tillräckliga, som Kongl. Maj:t först gjorde sitt förslag. Jag kan icke bestrida, att det i allmänhet eger sin rättighet, att man icke bör utan trängande omständigheter öka ett anslag, som blifvit så nyss begärdt som detta, men då jag vill erkänna, att den beräkning, på hvilken jag stödde mig, visat sig icke hålla streck, ber jag att få nämna, att denna beräkning gjordes under år 1874, då förhållandena i afseende på pris och hvarjehanda saker stälde sig helt annorlunda än nu. Vidare ber jag att få säga, att beräkningen icke var så grundad på lösan sand, som den föregående talaren tycktes tro, utan den grundade sig på uppgifter, som man den tiden fick om kostnaderna för tryckning och papper för en sådan tidning. Men derjemte tillkom en hel del andra omständigheter, som för Öfverståthållarembetet, som icke sysselsatt sig med utgifvande af en tidning, voro okända. Om en hel hop redaktionsbestyr hade embetet då icke någon erfarenhet. Under sådana förhållanden uppgick beräkningen till

6,000 kronor, och detta belopp har visat sig vara alldeles otillräckligt. Nu hänvisar Stats-Utskottet i sitt betänkande till åtskilliga sätt att låta dessa 6,000 kronor i alla fall räcka till, nemligen att utgifva tidningen två gånger i veckan i stället för tre, och att nedsätta redaktörens aflöning. Hvad beträffar förslaget att med ett anslag af 6,000 kronor utgifva denna tidning två gånger i veckan, ber jag att få upplysa, att det icke låter verkställa sig. Jag har, på grund af den erfarenhet man vunnit i saken under de två sista månaderna, låtit uppställa en beräkning öfver hvad det skulle kosta. Här har jag denna beräkning äfvensom det kontrakt, som nu är upprättadt, angående tidningens tryckning. Jag vill icke falla Kammaren besvärlig med siffror, utan endast förklara, att tydligen framgår att tidningens utgifvande två gånger i veckan skulle kosta 7,000 kronor. Redaktörens arfvode är då visserligen upptaget till 2,000 kronor, och det kan icke, såsom Utskottet antagit, nedsättas till 1,000 kronor. Jag tror icke, att 2,000 kronor äro för mycket. Härtill kommer att, förutom de af mig nu nämnda kostnaderna, har Stockholms polismyndighet — och derom har jag varit med, men nämner det visst icke såsom någon förtjenst — måst tillsläppa lokal och biträde till redaktören för korrekturläsning, expedition och dylikt, och kostnaden härför uppgår, lågt beräknad, till 700 kronor. Således gå kostnaderna för tidningens utgifvande två gånger i veckan till 7 å 8,000 kronor. Ytterligare ber jag få nämna, att den person, som för närvarande enligt kontrakt trycker tidningen, förklarar sig icke kunna till samma låga pris fortsätta dermed, och det äfven af den anledning, att tidningen skulle komma att utgifvas endast två i stället för tre gånger i veckan. Jag tror mig således hafva ådagalagt, att ett anslag af 6,000 kronor icke är tillräckligt för tidningens utgifvande två gånger i veckan. För min del vågar jag, tacksam för den förste talarens understöd i detta hänseende, fästa uppmärksamheten på angelägenheten af att utgifva tidningen tre gånger i veckan, eller oftare. Om polisunderrättelserna skola göra någon nytta, är det alldeles nödvändigt att de komma så hastigt och snabbt som möjligt, ty för polismyndigheterna är just den snabbhet, hvarmed underrättelserna spridas, af allra största vigt för efterspaningarnes framgång. Att polisunderrättelserna redan nu åstadkommit ett förvånande godt resultat, derom ber jag att med ett par uppgifter få lemna upplysning. Under den korta tid af två månader, som tidningen varit i gång, hafva icke färre än 20 för den allmänna säkerheten vådliga personer blifvit häktade på grund af de underrättelser tidningen innehållit. Att dessa underrättelser ledt till deras häktande framgår tydligt deraf, att häktandet egt rum kort tid efter sedan kungörelsen stått att läsa i tidningen och på en helt annan ort, än den hvarifrån efterlysningen utgått. Vidare har egendom af ganska stort värde blifvit med ledning af underrättelserna återskaffad. Såsom ett exempel ber jag få nämna, att, då man den 5 Februari efterlyste en häst, stulen i Skaraborgs län, kunde man redan i tidningen för den 10 underrätta om, att hästen återfunnits

*Anslag för
fortsatt ut-
gifvande af
polisunder-
rättelser.
(Forts.)*

*Anslag för
fortsatt ut-
gifvande af
polisunder-
rättelser.*
(Forts.)

i Kristinehamn, hvilket den efter all sannolikhet icke blifvit, om tidningen icke funnits. Jag tror, att det i synnerhet för landsbygden, der polisen är ganska fåtalig och svag, är af största vigt, att hvarje polisman har rättighet att i stället för att begagna den stora omvägen att insända rapport till den Konungens Befallningshafvande, hvarunder han lyder, få vända sig direkt till redaktionen af nu ifrågavarande tidning, och jag anser, att en sådan rättighet är af stort gagn för ordningens och säkerhetens befrämjande.

Slutligen ber jag att få nämna en omständighet, som först i går kom till min kännedom. Herr Statsrådet och Chefen för Civildepartementet har nemligen utfärdat ett cirkulär till samtliga Konungens Befallningshafvande, i hvilket Herr Statsrådet anmodar Konungens Befallningshafvande att, då nu dessa underrättelser utgifvas i hufvudstaden under offentlig kontroll, för hvarje särskildt fall pröfva, huruvida det kan vara nödigt att i deras egna kungörelser låta införa efterlysningar af brottslingar och egendom. För min del tror jag, att Konungens Befallningshafvande skola allt mer och mer inse fördelen af att undvika det gamla sättet, utan direkt vända sig till polisunderrättelsernas utgifvare. Skulle så blifva fallet — och jag tror att de Herrar Landshöfdingar, som här äro närvarande, skola gifva mig rätt i mitt antagande — uppstode säkerligen en icke ringa besparing i tryckningskostnaderna för länskungörelserna. Utan att våga uppställa någon kalkyl, tror jag mig icke gå för långt, om jag säger, att denna besparing kan upptagas för hvarje län till 100 kronor om året, och således finge man en besparing af 2,400 kronor genom att använda polisunderrättelserna i stället för länskungörelserna till efterlysningar. Öfvertygad, som jag är, att försöket med dessa underrättelser, som är hemtadt från Danmark, der man eger en gammal erfarenhet af att de visat sig välgörande, skall komma att medföra stort gagn för landskommuner och mindre städer, vågar jag för min del varmt anhålla, att Kammaren behagade, med afslag på Stats-Utskottets förslag, godkänna hvad Kongl. Maj:t i denna del föreslaget.

Herr Wennerberg: Det är af flera skäl, som jag anser mig böra yrka afslag å Utskottets förslag och bifall till Kongl. Maj:ts, bland andra också af ett principiellt. En princip, som jag ställer synnerligen högt och som jag tror, att en hvar af Kammarrens ledamöter vet att till fullo värdera, är den, att man bör med de medel, man fått i sin hand, söka vinna ett ändamål. Det har visat sig, att de medel, som Kongl. Maj:t vid förliden riksdag begärde för ett ganska stort ändamåls vinnande, varit otillräckliga. Det torde således nu vara i sin ordning att tillse, om genom en tillökning eller förstärkning af dessa medel det föresatta ändamålet skall kunna vinnas. Den i förevarande angelägenhet troligen sakkunnigaste och mest erfarna person har yttrat att så kan blifva fallet. Att samma person förliden riksdag icke lyckades göra upp en finansiell plan, som var fullt tillfredsstäl-

lande, bör väl icke nu tagas såsom skäl att vidhålla densamma, sedan den blifvit af honom sjelf frångången, för så vidt beräkningarne angår. Skulle detta göras till ett skäl att nu icke gifva bifall till Kongl. Maj:ts proposition, så skulle man derigenom visa att man här haft blicken allt för starkt fästad på de små medlen och allt för litet på det stora ändamålet.

Jag kan icke annat än gifva Stats-Utskottet rätt i förra delen af dess motivering. Den passar synnerligen väl in i de flesta nu förekommande fall och förhållanden. Men äfven der har Stats-Utskottet lemnat en liten öppning, hvarigenom man ser, att äfven Stats-Utskottet vill, der "synnerligen beaktansvärda omständigheter till en förhöjning förefinnas", gifva med sig, och jag hoppas att Stats-Utskottets ledamöter skola finna, att sådana omständigheter just finnas här. Deremot kan jag icke gilla att Utskottet i slutet af motiveringen utan vidare anser det vara tillräckligt att denna tidning utgifves två gånger i veckan. I det fallet torde hos Stats-Utskottet saknas den sakkunskap, som finnes dels nedlagd i Kongl. Maj:ts proposition, dels framställd af de första talarne i detta ämne, till hvilka jag också helt och hållet ansluter mig. Om någon annan olägenhet icke kunde uppstå af att nu nedsätta det af Kongl. Maj:t begärda anslag till 6,000 kronor än det, att en enda för allmänna säkerheten farlig brottsling icke blefve tagen, till följd deraf att tidningen utgifvits två i stället för tre gånger i veckan, så hade helt visst en ganska stor olägenhet skett. Jag antager, att, om tidningen utkommer tre gånger i veckan skall det vackra resultat, som redan nu börjat visa sig och hvarom alla Konungens Befallningshafvande och andra polismyndigheter torde ega kännedom, blifva ännu mera tillfredsställande, och man skall snart finna att tidningen, så skött, skall åstadkomma hvad man nu knappt kan vänta af den.

Särskildt vill jag påpeka för dem, som tro att genom en tillökning i anslaget af 4,000 kronor en ekonomisk förlust för staten skulle uppstå, att man derigenom skulle åstadkomma en motsvarande minskning i kostnaderna för länskungörelserna. Således tror jag, att äfven i detta ringare afseende det är allt skäl att med afslag på Utskottets förslag lemna bifall till Kongl. Maj:ts.

Herr von Koch: Sedan jag anmälde mig hafva sådana yttranden blifvit afgifna, att jag kanske borde afstå från ordet, men då jag fått det, vill jag begagna det för att uttrycka min tacksamhet, såsom *landtbo*, derför att den allmänna säkerheten på landet och polismakten *der* fått af Regeringen *ett första* handtag på lång tid. Polisväsendet på landet är i ett miserabelt skick och har länge väntat på förbättringar. Riksdagen har måst nästan påtruga en föregående civilminister ett anslag, som hjälper något, men mycket återstår att göra och det förslag, som nu blifvit framställt af chefen för Civildepartementet, är i min tanke särdeles viktigt och ett godt steg, på sätt de föregående talarne tillräckligt bevisat. Men kanske är det icke öfverflödigt, att någon annan röst

Anslag för
fortsatt ut-
gifvande af
polisunder-
rättelser.
(Forts.)

höjer sig därför än de tre Konungens förtroendemäns, som yttrat sig. Jag är, som sagdt, särdeles tacksam för hvad som blifvit gjordt och öfvertygad att ifrågavarande polisunderrättelser skola i längden visa sig nyttiga i samma mån som kungörelserna blifva snabba. Det resultat som vunnits nu, då tidningen utkommit tre gånger i veckan, är sådant, att jag hoppas att, om jag lever till nästa riksdag, jag skall med glädje få motse och bifalla ett förslag om anslag, som kan låta oss få en sådan der tidning hvarje dag eller 7 gånger i veckan. Brott och rymningar ske äfven helgedagar, och spaningar böra efter dem ske rastlöst för att lyckas. Hvad min ärade grannes motstånd mot det af Kongl Maj:t begärda anslaget beträffar, så gläder det mig att höra, att han bestrider det af endast *principiella* skäl. Jag har fått lära mig af en snillrik ledamot af denna Kammare, hvilken också är författare, att då en *diplomat* börjar att af *principiella* skäl bestrida en sak, så har man så godt som ett bifall. Hvad nu särskildt det här ifrågakomma *principiella* skälet beträffar, att en missräkning skett och att man kunde stadga ett vådligt prejudikat om man redan vid denna riksdag bifölle en Kongl. proposition om höjning af ett anslag, som först förra riksdagen blef beviljad, så tyckes mig det skälet icke vid detta tillfälle vara af någon betydelse, då man väl just ej kan fordra att civilministern eller öfverståthållaren, begge öfverhopade af göromål, skola vara så förfarne i att *beräkna kostnaden för tryckning af en tidning*, i synnerhet då jag tyckt mig märka, att många, som borde varit förfarne i den saken, såsom äldre så kallade tidningsmän, nyligen missräknat sig så, att prenumeranter blifvit lidande. Jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Fröman: Frågan är redan så utvecklad både i ekonomiskt hänseende och med afseende å den nytta, man kan vänta af ifrågavarande företag, att det kunde vara onödigt att derom vidare yttra sig. Dock anser jag mig skyldig att uttala min öfvertygelse, att sållan något anslag begärts, som för det allmänna kunnat och som jag hoppas skall medföra så stor nytta som det ifrågavarande. Jag har förut varit i tillfälle att yttra mig om nödvändigheten af särskilda åtgärder till polisens förstärkande på landsbygden. Denna nödvändighet behjertades af Riksdagen, som först beviljade ett lägre och sedan ett högre anslag för ändamålet, hvilket visar att det i sådana fall som det förevarande ej alltid är möjligt att genast och på förhand beräkna allt hvad som för behovets tillfredsställande är af nöden. Utom den nytta, utgifvandet af de i fråga varande Polisunderrättelserna i allmänhet medfört och framdeles skall medföra, har det verkat välgörande särskildt i det afseendet, att det gifvit upphof till en omedelbarare brevexling mellan myndigheter och tjenstemän samt mellan desse sistnämnde inbördes än som förut egt rum och således befördrat en sak, för hvilken jag sökt verka, nemligen afskaffandet eller minskandet af mångskrifveriet.

Slutligen bör jag icke lemna obemärkt, att, emedan de så kallade länskungörelserna insändas till Justitie-ombudsmansexpedi-

tionen, jag är i tillfälle vitsorda, att största delen af dessa kungörelsers innehåll utgöres af efterlysningar; hvadan jag anser den nyss framställda beräkningen öfver den vinst, som skulle uppstå, derest dessa efterlysningar icke vidare komme att intagas i länskungörelserna, vara lägre, än den i verkligheten bör blifva. Jag slutar med att upprepa hvad jag först yttrade, att bland de många anslag, Riksdagen gifver, få torde kunna åstadkomma och snart skola visa sig hafva åstadkommit så stor nytta, som det nu ifrågasvarande; hvarföre jag förenar mig med dem, som förordat bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

*Anslag för
fortsatt ut-
gifvande af
polisunder-
rättelser.
(Forts.)*

Herr Stråle: Jag begärde ordet egentligen för att i likhet med ett par föregående talare antyda, att kostnaden för länskungörelsernas tryckning sannolikt kommer att i viss mån minskas genom utgifvande af "Polisunderrättelserna", då man i åtskilliga fall torde kunna från länskungörelserna utesluta meddelanden, som blifvit gjorda i de hastigare utkommande "Polisunderrättelserna".

Medan jag har ordet, ber jag, till undanrödjande af missförstånd, att få påpeka att fördelen af "Polisunderrättelsernas" utgifvande är snart sagdt ingen, åtminstone obetydlig med afseende på rättssäkerheten i Stockholm och i allmänhet i städerna, utan att nämnda fördel kommer hufvudsakligen landsbygden till godo, ty i Stockholm, likasom äfven i de större landsortsstäderna, finnas dagliga tidningar, deri underrättelser, som i förevarande hänseende äro af vigt, genast kunna införas. Att således vänta, att Stockholms kommun skulle göra några uppoffringar för "Polisunderrättelsernas" utgifvande torde vara för mycket begärtdt, och det synes mig vara särdeles berömvärdt att Stockholms polisstyrelse offrat och fortfarande vill offra krafter och penningar för detta företag. Som sagdt, anslaget gäller hufvudsakligen landsbygden, och jag är öfvertygad derom att landsbygdens representanter villigt skola bevilja den jämförelsevis ringa summa, som nu är begärd för upp-
rätthållande af rättssäkerheten på landet.

Herr Statsrådet Lagerstråle: De fleste talare, som här uppträdt, hafva så väl framhållit fördelarne af det utaf Kongl. Maj:ts begärda anslag, att jag icke skall upptaga tiden med att upprepa hvad de yttrat, men det är för att i någon mån bemöta den aktade ledamotens af Stats-Utskottet yttrande, som jag ber att få tillägga några ord. Denne ledamot förklarade, att Stats-Utskottets hemställan hvilade på den principiella grund, att då Kongl. Maj:ts vid förra riksdagen framställt förslag i förevarande hänseende, man kunde hafva haft skäl att påräkna att detta förslag skulle fullt upptaga de nödiga kostnaderna, och att då nu förnyad framställning om beviljande af högre anslag blifvit gjord, ett afslag derå skulle så att säga blifva en lexå för Kongl. Maj:ts att icke komma med outhärdade förslag till denna eller kommande Riksdagar. Det förhåller sig icke så lätt att i alla frågor verkställa en fullständig utredning. I fråga om byggnadsföretag kan man väl på

*Anslag för
fortsatt ut-
gifvande af
polisunder-
rättelser.
(Forts.)*

förhand beräkna åtgången af byggnadsmateriel m. m. och kan infordra utlåtande och förslag från sakkunniga personer; men vid uppgörande af kostnadsförslag till så beskaffade, till siffran ganska obetydliga inrättningar som denna har man icke sådana fasta utgångspunkter som vid andra. Det är först genom tillämpningen, som man kan vinna upplysning om de misstag, som möjligen kunnat hafva blifvit begångna, och deri åstadkomma rättelse. För min del tror jag, att dessa "Polisunderrättelser", om de skola blifva fullt tillfredsställande, på sätt redan blifvit uttaladt, i sinom tid måste utkomma äfven tätare än tre gånger i veckan, och det är egentligen för att förekomma att, då möjligen vid en kommande riksdag framställning i sådant syfte kommer att ske, ett principelt afslag skall af Stats-Utskottet motiveras dermed att man vid första framställningen icke tagit steget fullt ut och begärt anslag för Polisunderrättelsernas utgifvande 6 gånger i veckan, som jag velat yttra hvad jag nu anfört.

Det är, såsom redan blifvit framhållet, egentligen för landsorten som det är af så ofantlig fördel att dessa Polisunderrättelser tidigt spridas, att jag icke kan föreställa mig att det från representanter för landsorten skall möta motstånd att gifva dessa underrättelser den nödvändiga utsträckningen. Med de täta kommunikationer, som nu finnas, då en person, som dertill har anledning, har flera tillfällen på dagen att taga till flykten från en ort till en annan, är det naturligtvis af största vigt att underrättelse om ett begånget brott så fort som möjligt sprides i de mest omfattande kretsar.

Herr Jöns Pehrsson: Jag har icke begärt ordet för att mot-sätta mig hvad föregående talare påyrkat, men jag vill påpeka, att det är en egen händelse, att, då detta är den första punkt i betänkandet, deri Stats-Utskottet försökt göra en nedsättning, får det därför påskrifvet så väl utom som inom Riksdagen. Det är under sådana förhållanden sannerligen icke så angenämt att tillhöra detta Utskott. Emellertid är jag ense med de föregående talarne deruti, att saken är af den största vigt, men obestriddigen finnes en lucka deri. Om vi se på förhållandet i glest befolkade trakter, till exempel min hemort, möta de allra största svårigheter att upprätthålla ordning och skick, ty vi äro der icke "Guds barn" alla. Vi hafva ända till 4 mil till närmaste länsmanskontor och under sådana förhållanden kan en tidning sådan som ifrågavarande icke uträtta synnerligen mycket. Jag tror därför att det vore särdeles önskligt om man framdeles ginge så långt, att hvarje kommunalstämme-ordförande finge sig tillsändt ett exemplar af denna tidning, och jag antager att kostnaden för det större antalet exemplar icke kunde blifva så synnerligen mycket större, då upplagan en gång är upplagd. Jag vet väl, att något beslut i denna riktning icke nu kan komma i fråga att fattas, men har velat påpeka denna sak. Slutligen vill jag uttala den förhoppning att, då Utskottet icke haft framgång i detta försök till någon nedsättning, Kammaren icke måtte vara lika motspänstig vid de följande

punkter, der äfven nedsättning i äskade anslag blifvit af Utskottet tillstyrkt.

Grefve Horn: Jag delar fullkomligt de åsigter, som blifvit uttalade af Herrar Stråle, Friherre af Ugglas och Wennerberg och vill ej upprepa hvad desse talare anfört, utan ber endast att få meddela en liten upplysning till den kraft och verkan, den kan hafva. I det län, som jag har äran att representera, har kontrakt blifvit med en boktryckare uppgjordt derom, att han för tryckningen af hvarje kungörelse skall åtnjuta 3 kr. 25 öre. Jag kan icke här på stående fot säga, huru många kungörelser af den beskaffenhet, hvarom här är fråga, hittills utgått under detta år, men jag antager att antalet gör åtminstone 2 i veckan. Detta skulle göra 104 per år, och efter en kostnad af 3 kr. 25 öre för stycket blir sammanlagda kostnaden öfver 300 kronor, som möjligen i detta lilla län skulle kunna besparas. För 24 län, bland hvilka detta är det minsta, skulle besparingen sålunda icke blifva så obetydlig.

Efter att hafva lemnat denna upplysning anhåller jag på det varmaste om bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Grefve Beck-Friis: Jag hade icke tänkt att vidare besvära Kammaren med något anförande i denna fråga, då jag icke för min och Utskottets åsigt vunnit understöd på något håll, men ett yttrande från statsrådsbanken har gifvit mig anledning att ännu en gång begära ordet. Herr Statsrådet Lagerstråle yttrade, att kostnaderna för ifrågavarande inrättning icke kunna fullkomligt bedömas förr än den blifvit tillämpad, och han förutsåg, att till nästa Riksdag en framställning vore att förvänta, att denna tidning skulle blifva daglig. Under sådana förhållanden hemställer jag, om icke klokheten bjuder att låta erfarenheten tala under ett år och derunder låta vederbörande nöja sig med det anslagsbelopp, som redan blifvit beviljadt. Jag är fullt öfvertygad att behöfliga tillgångar utöfver anslaget under detta år mycket väl skulle kunna beredas till exempel genom polisens bötesandelar, och man kunde sedan till nästa Riksdag få motse ett fullständigt förslag, grundadt på verkliga upplysningar och icke såsom förevarande på lösa kalkyler.

Friherre af Ugglas: Då den siste talaren för uppehållande af ifrågavarande tidning hänvisade på polisens bötesandelar, tillåter jag mig upplysa, att dessa medel, hvilka icke äro särdeles betydliga, redan äro tagna i beräkning för polisens reglering i allmänhet, och att det sålunda i sjelfva verket skulle blifva Stockholms polis, som skulle komma att bekosta hvad som kunde brista i utgifterna för denna tidning. För min del får jag förklara, att jag är fullkomligt beredd att lemna allt det biträde till tidningens utgifning, som kan erfordras, såsom till korrekturläsning och dylikt, men att Stockholms polis skulle bekosta en tidning, som, på sätt flera landshöfdingar här välvilligt upplyst, verkligen till så

*Anslag för
fortsatt ut-
gifvande af
polisunder-
rättelser.
(Forts.)*

*Anslag till
fortsatt ut-
gifvande af
polisunder-
rättelser.
(Forts.)*

betydlig, ja nästan uteslutande del kommer andra kommuner till godo, tror jag icke kan vara den ärade talarens mening. Jag ber sålunda att få förklara, att jag för min del verkligen icke vet, hvarutaf den brist skulle fyllas, som skulle uppkomma äfven med tidningens utgifvande endast två gånger i veckan.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till den förevarande punkten dels ock afslag derå och bifall till Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga framställning; gjordes först proposition på bifall till punkten, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition på afslag derå samt bifall till Kongl. Maj:ts framställning, då svaren utföllo med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

10:de punkten.

Bifölls.

11:te punkten.

Lades till handlingarne.

12:te punkten.

Bifölls.

13:de punkten.

Mom. a, b och c.

Biföllos.

Mom. d.

*Anslag till
nybyggnader
rid statens
jernvägar.*

Herr Jöns Pehrsson: Om Riksdagen haft behof af att nedsätta utgifterna för nästa statsregleringsperiod för att få budgeten att gå ihop utan att höja beskattningen eller öka upplåningen, anser jag att här varit ett godt tillfälle att göra en minskning i den föreslagna summan. Dertill finnes dessutom ett annat ganska viktigt skäl, som jag ber att få fästa uppmärksamheten vid. Af dessa 800,000 kronor skulle en del användas till uppförande af en mindre reparationsverkstad för 5:te trafikdistriktet vid Stockholms norra station, men för mig är det svårt att inse behofvet af att inrätta en större eller mindre sådan verkstad så nära stambanornas reparationsverkstad vid Liljeholmen. Icke nog med att denna verkstad skulle anläggas; der skulle naturligtvis äfven anställas befäl för öfvervakande af arbetenas gång o. s. v. Jag tror, att om man vill se saken från något praktisk sida, Riksdagen i sådana fall som detta icke borde gifva trafikstyrelsen rätt till

sådana framställningar. Det har länge och måhända icke utan skäl klagats öfver att jernvägstrafikmedlen icke komma att gifva den räntebehållning på kostnaden, som de borde, och att det säkerligen aldrig kommer att ske, såvida det icke är möjligt att införa en bättre och klokare hushållning och förvaltning i vissa trafikstyrelsens åtgärder i afseende på en och annan nybyggnad m. m. Under min förra riksdagstid i Andra Kammaren har jag ofta upprepat detta och icke blifvit sviken i bevis på att min åsigt är riktig. Jag har exempel härpå under den sista tiden, då trafikstyrelsen genom sina ingenjörer byggt så dyrt och så oändamålsenligt, att man icke kan tala derom. I min hemort byggdes vid en station en tvättstuga, hvarför kostnaden uppgick till minst $\frac{1}{4}$ af hvad hela stationshusets nybyggnad kostade. Stationen Elmhult, der lokomotivstallet nu skall tillbyggas, är äfven i min närhet. Emellertid klandrar jag icke regeringen, till och med icke trafikstyrelsen, ty det är ju omöjligt för dem att följa med alla detaljer. Om jag icke är illa underrättad, hafva några af statsrevisorerne varit ute på resor, men icke heller vid ett sådant flygtigt skärskådande lära dessa missförhållanden kunna märkas. Det, som jag känner till i denna sak rör hufvudsakligen 3:dje distriktet och jag vet ej, om det är lika i de andra. Emellertid hade här i min tanke en nedprutning af några 100,000 varit väl på sin plats. För "diverse oförutsedda nya byggnader och anläggningar" beräknas 300,000 kronor, men man vet ej huru dessa blifva använda. Det är möjligt att de kunna användas till nyttiga ändamål, men man kan åtminstone icke påstå att det är en nödvändig utgift, och jag tycker därför, att den kunnat uppskjutas någon tid, hvarför jag anhåller hos Herr Talmannen om proposition å beviljande af 500,000 i stället för de i förevarande punkt af Utskottet tillstyrkta 800,000 kronor. Jag tager denna summa på en slump, men tror att den är fullt tillräcklig. Jag vet, att här icke kan blifva fråga om att tala om huru dessa medel förvaltas, ty det kan icke Riksdagen eller Regeringen hjälpa, och det synes, att de särskilda revisorerne, som vi haft några år och som vi synas få fortfarande behålla, fastän jag för min del icke kan finna nyttan deraf, borde egna uppmärksamhet deråt. Jag yrkar, att förevarande anslagsbelopp måtte till 500,000 kronor nedsättas.

Herr Ekman Carl: Det finnes väl ingen af de utgifter, som Riksdagen har att bestrida, som så lätt kan blifva föremål för hvars och ens bedömande, som de, hvilka utgå för jernvägstrafiken. och här om någonsin sannas det gamla ordspråket: "Så många hufvud, så många meningar". Men just därför att det är angeläget för den församling, som skall om dessa utgifter fatta beslut, att ega en af sakkunnige personer uttalad mening om huruvida man i allmänhet må vara berättigad att antaga, att en god hushållning härutinnan eger rum, har Riksdagen för ett par år sedan beslutat att anbjuda om tillsättande af en särskild komité för att granska och afgifva yttranden öfver förvaltningen af statens jern-

*Anslag till
nybyggnader
vid statens
jernvägar.
(Forts.)*

Anslag till
nybyggnader
vid statens
jernvägar.
(Forts.)

vägstrafik. Hvar och en, som intresserar sig för denna fråga, har varit i tillfälle att i denna komité's utlåtanden inhemta det fördelaktiga omdöme, komité'n vid sin granskning afgifvit, och vid sådant förhållande vill det synas, som om det icke gerna kunde blifva fråga om annat än att bifalla hvad som här blifvit föreslaget för bekostande af erforderliga nybyggnader, hvarför jag vågar anhålla om bifall till Utskottets hemställan i denna punkt.

Herr Statsrådet Lagerstråle: Den talare, som gjorde framställning om nedsättning af förevarande anslag, hade till utgångspunkt, att man borde söka att afpruta på några anslagsbelopp för att få statsregleringen att gå ihop. Jag vill i detta hänseende endast nämna, att den summa, hvarom nu är fråga, icke direkt inverkar på statsregleringen. Den ingår i de belopp, som Kongl. Maj:t föreslagit skola *upplånas*, och den besparing för statsregleringen, som genom summans nedsättning skulle vinnas, utgör sålunda endast det obetydliga räntebelopp, som för de upplånta medeln kunde erfordras.

Den andra anmärkningen af samma talare afsåg att de 300,000 kronor, som blifvit begärda för oförutsedda byggnader, icke blifvit specificerade. En sådan specificering hade varit möjlig, om anslaget afsåge det närmaste året efter det, då trafikstyrelsen uppgjorde sitt förslag, men så är icke fallet, utan anslaget afser år 1879, och trafikstyrelsen uppgjorde sitt förslag 1877, och det ligger då i sakens natur att en mängd af de byggnader, som kunna erfordras, icke kunnat så lång tid förut uppgifvas. En del byggnader kunna ju genom eldsvåda och andra olycksfall förstöras och måste då ersättas; andra fordra utvidgning, hvilket icke på förhand kan fullkomligt beräknas. Derfor är det nödvändigt, och har under föregående år visat sig så, att hafva en summa anslagen för oförutsedda byggnader och andra behof, och då, såsom Stats-Utskottets ordförande anmärkt, de revisorer, som på Riksdagens framställning blifvit tillsatta, icke haft något att erinra mot det sätt, hvarpå under föregående tid detta anslag blifvit af trafikstyrelsen använt, vågar jag tillförse mig, att Kammaren behagade bifalla den af Stats-Utskottet förordade framställningen i denna del.

Herr Jöns Pehrsson: Jag har icke hoppats att vinna någon framgång för mitt förslag, men jag är tacksam att Kammaren tillåtit mig att göra mina anmärkningar. Det är icke första gången jag icke fått framgång för dylika anmärkningar, men det står dock fast, att vi aldrig skola få någon utdelning på jernvägsmedlen, om icke någon bättre hushållning dermed införes. Det kommer icke i fråga att nu pröfva afföningsstaterna, men det ligger nära till hands att vidröra de missförhållanden, som der ega rum och hvilka äro större än Riksdagen och Regeringen kunna göra sig föreställning om. Ett faktum är äfven, att vid nybyggnader går så afvita till och göres allting så dyrbart, att det är alldeles makalöst. Hvad som vid förevarande punkt ligger mig mest emot är

att anläggga en ny reparationsverkstad så nära den redan befintliga, och man har sagt mig att det icke är klokt att anlägga för många reparationsverkstäder, emedan förvaltnings- och inspektionskostnaderna blifva så dryga.

*Anslag till
nybyggnader
vid statens
jernvägar.
(Forts.)*

Emellertid, som sagdt, hyser jag ej förhoppning om framgång för hvad jag nu sagt, men jag vågar tro, att Kammaren icke misstycker, vare sig att jag framställt mina anmärkningar, eller att jag vid öfverläggningens slut kommer att begära votering.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, samt Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till det förevarande momentet oförändradt och dels detsammans antagande med nedsättning af det ifrågavarande anslagsbeloppet från 800,000 till 500,000 kronor, framställes propositioner på dessa yrkanden, af hvilka propositioner den första besvarades med många ja, blandade med nej, och den senare med många nej, blandade med ja; hvarefter proposition på bifall till momentet oförändradt förnyades, och då dervid svarades många ja, blandade med nej, förklarades ja hafva varit öfvervägande.

Herr Jöns Pehrsson begärde votering.

Uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

“Den, som bifaller momentet d i 13:de punkten af Stats-Utskottets utlåtande N:o 9, röstar

Ja;
Den, det ej vill, röstar
Nej;

Vinner Nej, bifalles momentet med den förändring, att det ifrågavarande anslagsbeloppet nedsättes från 800,000 till 500,000 kronor.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—65.
Nej—31.

Mom. e och f.

Biföllos.

14:de—23:dje punkterna.

Biföllos.

24:de punkten.

Anslag till
fiskeritillsyningsmän
och fiskodlingsinstruktörer.

Mom. a.

Grefve Horn: Hela fiskerinäringen kostar för närvarande staten 18,600 kronor årligen. I nådig proposition till sista årets Riksdag begärde Kongl. Maj:t att, utöfver dessa 18,600 kronor, måtte anslås ytterligare 20,000 kronor, afsedda till aflöning för tillsyningsmän vid fiskena och till fiskodlingsinstruktörer. Då under Riksdagens behandling af denna fråga densamma först förekom i Utskottet, uttalades tvifvel om gagnet af detta anslag och om det föremål, som detsamma afsåg. Utskottet ansåg, att en närmare utredning vore behöflig, och vidare att landstingen och hushållningssällskapen i de olika orterna borde göras intresserade i frågan och till aflöningen bidra. Denna åsigt accepterades också af Riksdagen, som beslöt, i underdånig skrifvelse den 22 Maj, att anmoda Kongl. Maj:t att "sedan vederbörande landsting och hushållningssällskap fått tillfälle att afgifva yttranden, huruvida de ansåge åtgärder i det antydda hänseendet vara af behovet påkallade samt vore villiga att dertill lemna bidrag, Kongl. Maj:t täcktes, derest till följd af sålunda inkommande yttranden anledning dertill förefunnnes, till en kommande Riksdag göra förnyad nådig framställning i ämnet." Det är denna framställning, som nu blifvit af Kongl. Maj:t gjord, och i den nådiga propositionen har, på grund af den utredning, som åstadkommits, fördrats ett anslag af 40,000 kronor. Innan denna proposition afläts, hade Kongl. Maj:t infordrat utredning och upplysning från länsstyrelserna äfvensom från landstingen och hushållningssällskapen, och resultatet af denna utredning är följande: Fjorton landsting hafva beviljat anslag för detta ändamål med tillsammans 17,833 kronor 33 öre, samt 22 hushållningssällskap med 20,550 kronor, eller sammanlagdt 38,383 kronor 33 öre. Af landstingen hafva 20 vitsordat anslaget behöflighet och nytta; endast Norrbottens län har till följd af bristande tillgångar icke kunnat bevilja anslag för sagda ändamål. Två af länen, nemligen Hallands samt Göteborgs och Bohus län, hafva visat och förklarat, att de dels genom särskilda, förut disponerade anslag och dels genom enskilda personers bidrag uppoffrade stora summor för detta ändamål. Af länsstyrelserna hafva 19 vitsordat behovet af fiskeritillsyningsmännens tillsättande, och de öfriga hafva icke påstått motsatsen. Fiskerintendenten har blifvit hörd och har för sin del, med vitsordande af anslaget nödvändighet, uppgjort ett förslag till frågans ordnande, deri ifrågasattes inrättandet af vissa tjenstgöringsdistrikt, och uti hvilket förslag anslag från statsverket beräknats till 44,836 kronor 67 öre.

Vid förutnämnda förhållande synes mig såväl behovet som nyttan och nödvändigheten af ifrågavarande anslag vara till fullo utredt. Så tycker likvisst icke Utskottet, utan underkastar frågan om anslaget nytta och nödvändighet många tvifvelsmål. Först och främst säger Utskottet, utan att motivera detta sitt omdöme,

att det är svårt att inse lämpligheten af de ifrågasatta åtgärderna. Då jag icke ser något motiv, som talar mot den utredning, hvilken vunnits genom Kongl. Maj:ts åtgärder, vill jag icke å detta Utskottets yttrande fästa det allra ringaste afseende. Vidare tviflar Utskottet på nyttan af tillsyningsmännens kontroll, och förmenar, att den icke skulle motsvara kostnaden för densamma. Icke heller detta har Utskottet på något sätt motiverat, utan endast helt kategoriskt sagt, att så och så är vår åsigt. I detta afseende tror jag att hvar och en, som känner fiskerinäringens bedrivande här i landet, och huru med enskilda fiskena i sjöar, vikar och floder tillgår, skall inse nödvändigheten af att öfver dessa utöfvas en mycket noggrann kontroll. Vi hafva visserligen i fiskeristadgans 22 § en föreskrift, att, då Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastställt föreskrifter för fisket, skola tillsyningsmän utses; men på dessa tillsyningsmän kan man, efter mitt förmenande, icke mycket lita. De äro i allmänhet intressenter i fisket, och därför kan man icke räkna på dem, ty de våga icke uppträda såsom angifvare mot sina egna medintressenter; helst om de måhända icke alltid sjelfva rätt bedriva fisket. Jag tror, att det vore en god sak, om en säkrare kontroll kunde utöfvas genom aflönade tillsyningsmän, och denna kontroll skulle vara ganska lätt att åstadkomma, enär tillsyningsmännen icke behöfde ständigt vistas vid fiskelägena, utan endast några gånger om året på de rätta fisketiderna resa utefter kusterna och tillse, att våra fiskare begagnade lagliga fiskredskap och icke bedrefve fisket på orätta tider, genom hvilken kontroll en oändlig fördel skulle uppstå.

Utskottet säger vidare, att tillsättandet af sådana tillsyningsmän skulle leda dertill, att desse möttes med ett starkt misstroende. Detta är ett godt bevis för den sak, jag förfäktar, ty de som obehörigen utöfva fiske vilja icke gerna blifva deri kontrollerade, hvadan sagda yttrande snarare talar för än emot den ifrågasatta åtgärden. Det har äfven blifvit anfördt såsom ett skäl emot saken, att Kongl. Maj:t i fjol begärde 20,000 kronor, men i år deremot 40,000 kronor. Anledningen dertill borde Utskottet lika lätt som vi kunna förstå; det är nemligen den, att i fjol frågan icke var så utredd, att Kongl. Maj:t kunde på siffran uppgifva det behöfliga beloppet, hvaremot, då Kongl. Maj:t nu är i stånd härtill, Kongl. Maj:t kunnat bestämma ett belopp, som dock är mindre än det, fiskeriintendenten begärt. Utskottet medgifver dock, på samma gång det gör omförmälda invändningar, att saken kan vara af stor nytta. Detta är en liten motsägelse, som är rätt egen, men som får stå för Utskottets räkning. Några reservanter hafva föreslagit, att ett belopp af 11,400 kronor skulle beviljas. Såvidt jag kan finna, är detta belopp afsedt endast för fiskodlingen, icke för tillsyningsmännen; och är förhållandet så, hvilket jag hoppas att någon af reservanterne skall närmare utveckla, tror jag att detta icke tillgodoser det verkliga behovet, ty det största behovet i förevarande afseende är att få tillsyningsmän på de särskilda orterna.

*Anslag till
fiskeritillsyningsmän
och fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

Anslag till
fiskeritillsyningsmän
och fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

Näst landtbruket, skogsskötseln och bergshandteringen torde fisket vara den väsentligaste näringen i vårt land. Den har hittills varit allt för litet tillgodosedd, då endast 18,600 kronor dertill anslagits, och jag hemställer, om en så viktig näringsgren fortfarande skall hafva så litet understöd af staten, då af landtbruket, en mindre gren, nemligen anstalterna till hästafvelns förbättrande, åtnjuta ett statsunderstöd af öfver 93,000 kronor. Jag är af den åsigt, att den uppoffring af tillsammans 58,600 kronor, som genom bifall till Kongl. Maj:ts proposition skulle föranledas, icke är för stor för den ifrågavarande näringen, och får därför värdsamt yrka, att Kongl. Maj:ts proposition om ett anslag af 40,000 kronor utöfver nu utgående 18,600 kronor måtte af Kammaren bifallas.

Grefve Beck-Fries: Jag vill icke trötta Kammaren med att repetera hvad i denna fråga förut förekommit, utan skall blott med några ord motivera den reservation, som jag och de flesta utskotts-ledamöter från denna Kammare framställt. Vi gjorde denna reservation därför, att vi ansågo, att det, som från statens synpunkt i främsta rummet borde vidtagas för fiskerinäringens upphjelpande, vore att gifva fiskarena nödig sakkännedom, samt att detta kunde uppnås genom anställande af i fisket skickliga personer, och detta så mycket mer, som de nuvarande anslagen äro otillräckliga för tillfredsställelandet af detta behof. Vi hafva en fiskeriintendent och ett par assistenter för ett land med en utsträckning som Sveriges, och med de många olika fiskeslag, som der finnas. Jag vill blott påpeka laxfisket i Norrland, saltsjöfisket i Östersjön och det vidsträckta kustfisket samt fisket i de laxförande elfvarne i Halland, äfvensom fisket i våra talrika insjöar. En person kan icke medhinna att utföra tillsyn öfver allt detta, och erfarenheten har visat att den upplysning och instruktion, som våra nuvarande tjänstemän varit i tillfälle att lemna, varit otillräcklig, oaktadt jag för min del icke kan annat än berömma dem för deras bemödanden. Man kunde visserligen säga, att det borde åligga hushållningssällskapen att anskaffa dessa instruktörer, men jag tror att det vore att ställa för stora anspråk på dessa hushållningssällskap, och att dessutom ifrågavarande tjänstemän borde innehafva en mera stabil ställning, än som kunde beredas dem, om de tillsattes af hushållningssällskapen, hvarför jag anser, att det vore på sin rätta plats att staten anstälde dem.

Att denna fiskerinäring är af en stor vikt för våra orter ber jag att få illustrera med några exempel. Genom fiskeriintendentens tillskyndande anlog hushållningssällskapet i Malmöhus län, för anställande af fiskeritillsyningsmän, en mindre summa af, såsom jag tror, 1,000 kronor, och ett antal af 10 stycken sådana tillsattes. Det första dessa gjorde var att upprätta en slags statistik öfver saltsjöfisket. Det upplystes då, att på den kuststräcka, som inom Malmöhus län gränsar till hafvet, är nedlagdt ett kapital af omkring 700,000 kronor på båtar och fiskeredskap, och att fisket i medeltal lemnat en inkomst af omkring 1,000,000 kronor. Detta

är ju ett högst värderikt tillskott till vår nationalvälmåga. Ytterligare ett exempel. Det blef anlagdt en hamn vid Trelleborg, hvarigenom fiskarena, som förut endast kunnat begagna små båtar, som kunnat dragas upp på land, blefvo satta i tillfälle att ersätta dessa med större. De tillråddes derefter att söka laxen 3 å 4 mil utanför kusten, hvarest förut laxfiske bedrifvits endast värtid, hvarjemte från Blekinge anskaffades mera förfarna fiskare, äfvensom ett bolag kom till stånd, allt med den viktiga påföljd att lax påträffades i riklig mängd och sedermera försålt till höga pris, en stor del deraf till och med i Paris. Detta var en vacker seger för vetenskapen, om jag så må uttrycka mig, att tillgodögöra denna förut icke beaktade rikedomskälla. Liknande exempel skulle kunna anföras från Bohuslänska kusten, hvarest genom anställande af en s. k. tillsyningsman fisket tillskyndats många fördelar. Det torde äfven ur en annan synpunkt vara nödvändigt att en sådan vetenskaplig tillsyn finnes, ty derigenom kunna erforderliga ändringar i fiskeristadgan åstadkommas.

I denna var förut bestämdt, att vadar och notar skulle hafva vissa dimensioner, ehuru dessa icke passade för fisket i Bohuslän. Förslag om ändring härutinnan hade förut framstälts, men föranledde icke till någon åtgärd, förr än vid den stora sillfångsten, då orimligheter af de förefintliga bestämmelserna kom i dagen, och den ändring som långt förut föreslagits af den derstädes anställda konsulent slutligen kom till stånd. Detta torde visa, att denna institution, eller särskildt anställda, i fisket sakkunniga personer, är väl behöflig och bär god frukt.

Den siffrå, hvartill vi kommit, medgifver jag vara något godtycklig, och torde i detta afseende erfarenheten väl vara den bästa läromästaren; men med antagande af 3 eller 4 personer, utom de nu anställda, torde den till en början vara tillräcklig, och för sakens framgång tror jag till och med att det vore nyttigt att icke sätta densamma till det belopp Kongl. Maj:t begärt, enär det förefinnes en stor farhåga att man derigenom skulle komma in på en väg som skulle leda längre, än de flesta vilja gå. Det torde äfven vara nödvändigt, att den ifrågasatta polismyndigheten öfverlemnas till landstingen och hushållningssällskapen, samt att statens verksamhet inskränkes till en vetenskaplig anordning af fiskerinäringen. På denna grund anhåller jag att, med bifall till den af mig jemte flera andra ledamöter af denna Kammare anmälda reservation, anslaget till fiskerinäringens understöd måtte höjas med 11,400 kronor, eller från 18,600 kronor till 30,000 kronor.

Herr von Koch: Det är med mycken tveksamhet jag vågat begära ordet i denna fråga. Jag är nemligen hvarken vetenskapligt bekant med fiskerinäringen och ej heller i praktiskt afseende sjelf någon fiskare; men jag tvingas att begära ordet i dag, på sätt och vis af ett slags samvetsqual, om jag så må säga. Jag har en gång varit med om att tillstyrka en åtgärd, som sedermera befunnits vara högst ofördelaktig och ingripande i egande-

Anslag till fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

Anslag till
fiskeritill-
syningsmän
och fisk-
odlings-
instruktörer.
(Forts.)

rätten. Detta egde rum i den trakt, der jag bor, och utgör anledningen till att jag nu yttrar mig. Jag inskränker mig härvid till den enda sak i detta afseende, som jag tagit någon kännedom om, nemligen sill- eller strömmingsfisket i södra Östersjön och särskildt den del af Östersjön, som berör den trakt, der jag bor, det vill säga öster om Karlskrona.

Jag ber först att få säga, att jag hoppas här få sådana upplysningar, som kunna undanrödja mina tvifvelsmål, emedan jag högst ogerna motsätter mig anslaget och principielt vill bifalla förslaget om fiskeri-instruktörer och tillsyningsmän; men jag har mina tvifvelsmål, om det är skäl att bifalla anslaget, åtminstone hvad tillsyningsmännen angår, under närvarande förhållanden och med de bestämmelser, som förefinnas i nu gällande fiskeristadga och särskildt dess 22 §, som nyligen måst ändras, när det gälde att se till, om den vore nyttig.

För några år sedan nedkom på vår begäran Herr Fiskerintendenten till Blekinge, der vi hafva stor fiskande befolkning och der fisket utgör andra hufvudnäringen. Vi hoppades då att af honom få goda råd och jag vill icke neka till, att han gaf sådana i afseende på laxodling, men i afseende på strömmingsfisket gjorde han ett förslag, som då lät bra, åtminstone för mig och äfven andra, som mindre tänkte på vinsten för dagen än på att bevara en rikedom för framtiden, nemligen att inskränka fångsten af strömming under lektiden. Efter de upplysningar, som då meddelades, att det egentligen var under lektiden, som man på de flesta ställen inom skären kunde få fisk, var det icke gerna att tänka på att hans förslag skulle helt och hållet gå igenom. Jag hjälpte honom emellertid — och det är det, som jag sedan fått anledning att ångra — till att drifva igenom ett medgifvande af egarne till fiskena att vi skulle inskränka fisket till *halva* lektiden. Vi förutsatte då, att våra vetenskapsmän och myndigheter, sedan de hört vederbörande och inhemtat närmare upplysningar, skulle kunna bestämma för de särskilda fiskena en tid, så att hvar och en icke gjorde större uppoffringar än han hade medgifvit, nemligen att inskränka den tid, då han skulle fiska, till *halva* lektiden. Men det slog så ut, att det utgafs en föreskrift, deri det visserligen bestämdes olika tider för fisket öster och vester om Karlskrona; och vester om Karlskrona, der jag dock tror fisket icke är stort inomskärs, lär det hafva slagit sig bra ut, ty der lära förhållandena vara ungefär lika på alla ställen, men öster om Karlskrona befans sillens lektid vara så olika under olika år och på olika ställen att, när det blef *en* gemensam föreskrift, *en* enda *tempus a quo* man skulle räkna ifrån, så inträffade det t. ex. att en min granne, som har ett fiske, hvilket plägat gifva honom 1,000 kronor om året eller $\frac{1}{3}$ tror jag af hela hans årsinkomst, fick knappt någon sill. Jag vill icke tala om mitt obetydliga lilla fiske, som blott renderat ett par hundra kronor om året, der jag efter nämnda åtgärd ej fått en enda sill eller strömming. Dessa förhållanden hafva förorsakat mycket missnöje der nere i trakten och vi hafva sökt rättelse derutinnan, men

förgäfvcs. Vi hafva ännu ett mål i Civil-departementet, som hvilat i afbidan på utlåtande af fiskeriintendenten, hvilken förut afböjt sökt ändring i det fattade beslutet.

På grund af några mina förskeidkande grannars begäran har jag fått anledning att, om ock flygtigt, sätta mig in i dessa förhållanden och jag har dervid börjat att tvifla om de praktiska undersökningar och rön, man härutinnan gjort, vore tillräckliga till att derpå grunda ett system eller en för de oändligen olikartade förhållandena i våra många vikar och skär, i afseende å arter af fisk, passande näringsämnen för hvardera å hafsbotten m. m., redan nu allmängiltig teori, så att man kan vara säker, att en person, som sitter i Stockholm största delen af året och om hvilken jag icke ens vet att han är praktisk fiskare, kan, ehuru jag icke tviflar på hans lärdom, på ett tillfredsställande sätt meddela de upplysningar, som äro behöfliga. Han är likväl den enda auktoritet, som Kongl. Maj:t kan höra och på hvilken, då man naturligtvis icke kan hafva anspråk på att civilministern skall vara teoretisk eller praktisk fiskare, man måste lita och i vanliga fall, efter hvad jag hört, också lita.

I afseende på sillfisket hafva Herrarne kanske sett att en motionär i Andra Kammaren som, efter hvad jag tror, har särskild anledning att taga reda på dessa förhållanden, gjort två förslag. Det ena angår inrättande af ett fiskerininstitut, och denna fråga vill jag nu tills vidare helt och hållet lemna å sido, men det andra afser en revision af fiskeristadgan, och jag ber Herrarne om förlåtelse att, ehuru denna punkt icke är föredragen, jag likväl — med begagnande af den rätt, som Herrar Talmän brukat lemna oss, att, då uti ett betänkande förekomma 2 sammanhängande frågor, af hvilka blott den första är föredragen, äfven få vidröra den senare — derom yttrar några ord. Jag ber då att få fåsta uppmärksamheten på Friherre Cederströms vid denna riksdag i Andra Kammaren väckta motion, N:o 11, och jag gör det så mycket hellre, som det sätter mig i tillfälle att till de sakkunniga personer, som finnas i denna Kammare, framställa ett spörsmål, hvars besvarande kanske kan häfva alla mina betänkligheter. Jag skulle nemligen önska veta, huru vida efter år 1855, då Professor Sundevall afgaf ett yttrande, som angår 22 § af fiskeristadgan och som finnes citeradt på sid. 13 i den åberopade motionen, *vetenskapsmännen numera blifvit ense* om de åtgärder, som böra vidtagas i afseende på sillfisket, och man sålunda kan få en ledning för sitt omdöme, huru vida man bör gifva anslag för att hafva tillsyn öfver att en stadga blifver verkställd, som nyss har visat sig aldeles olämplig, just i fråga om sillfisket; ty när sillen började gå till i Bohuslän denna vinter, kunde icke 22 § efterleivas. Strömmingen är nära befryndad med sillen och vi hafva i Blekinges östra del nu i flera år haft samma anledning som för närvarande i Bohuslän att påyrka en revision eller suspension af fiskeristadgans 22 § för att kunna fiska den hvarje år i våra enskilda fiskevatten talrikt inkomna sill eller strömming. Ehuru väl jag vet, att man i allmänhet anser att ingenting är tråkigare

*Anslag till
fiskeritill-
syningsmän
och fisk-
odlings-
instruktörer.*
(Forts.)

*Anslag till
fiskeritill-
syningsmän
och fisk-
odlings-
instruktörer.*
(Forts.)

i en rådslående församling än att "höra läsas ur bok", som det heter, ber jag likväl att, då många i Utskotten träget sysselsatta ledamöter sällan torde hinna läsa afstyrkta vidlyftiga motioner, få uppläsa en del af nämnde af Friherre Cederström citerade Professor Sundevalles yttrande:

"Efter allt hvad jag hittills lärt känna, synes det mig klart, att all den klagan, som föres och som i alla tider varit förd öfver fiskens aftagande i hafvet, allenast har afseende på dessa tidtals återkommande försämringarne. Då fisket åter blir godt, tiger man och tar för sig; om ett eller flera ovanligt ymniga år inträffa, så tages detta för norm, och återgången till det vanliga anses för en försämring. Då åter brist uppkommer, så minnes man endast de rika fångster som "fordom" kunnat göras, men glömmer, att det äfven en gång, fordom, varit lika dåligt som nu. — — — Således blir, liksom i många andra hänseenden, blott klagan öfver det närvarande och pris öfver det förflutna bevarade åt minnet, och deraf uppstår den ogrundade tron på det beständiga aftagandet". Vidare yttrar han: "Att helt andra orsaker än blotta utfiskningen verka till strömmingens tidtals skeende förminskning, har tydligen visat sig under senare åren. — — — Fångsten hindrade således icke det nya fiskets uppkomst och tillväxt, hvilket torde böra antagas såsom ett bevis, att den icke heller kunde hafva varit orsaken till det förutvarande fiskets förstörande".

Detta sade han år 1855, och jag har någon anledning att tro, att herrar vetenskapsmän i Vetenskapsakademien ännu tänka olika, och vi hafva sett af offentliga tidningarne, att i Göteborg hafva vetenskapsmännen varit af olika tankar i afseende på sillfisket. Kongl. Maj:ts senaste författning i ämnet af den 1 sistlidne Februari grundar sig på hemställan af egentligen en person, Docenten Ljungman, som en längre tid haft uppdrag att undersöka ifrågavarande förhållanden rörande sill- och strömmingsfisket. Han yttrar sig på följande sätt:

att, ehuruval de mångsidiga vetenskapliga undersökningar, han beträffande sillfisket och närstående frågor utfört, ännu icke voro afslutade, och fastän tiden icke medgäfvade att meddela en fullständig utredning i ämnet, han dock tilltrorde sig redan nu med bestämdhet kunna förklara, att det i förenämnda paragraf gifna stadgande icke vore fotadt på tillräckligt, vare sig vetenskapliga eller praktiska grunder; *att* samma stadgande icke heller bland skärgårdsbefolkningen eller af öfrige, hvilka inom Sverige eller i utlandet egde kännedom om fiskeyrkets utöfvande, ansåges, så vidt Ljungman hade sig bekant, tjenligt; *att* till följd af denna bland sillfiskesidkarne allmänt spridda öfvertygelse och erfarenhet utan allt tvifvel inträffade, att de vad af större längd och djup och med tätare maskor, hvilka med särskildt nådigt tillstånd tills vidare finge vid fiske af skarpsill begagnas, äfven blefve använda vid det egentliga sillfisket; *att* emellertid detta fiskarenas icke lagenliga förfarande hos dem verkade en oro och en osäkerhet, som hämmade inverkade på näringens lugna och jemna utveckling, på samma gång som det icke obetydligt försvårade fiskeri-

tjenstemännens verksamhet; att ett eftergifvande af ifrågavarande stadgandes tillämpning vid sillfisket, hvarigenom omöjligen något men för detta fiske kunde uppstå, deremot syntes vara af verkligt behof påkalladt och skulle erbjuda de mest ögonskenliga förmåner för både yrket, länet och riket, enär ty förutan den nu i skärgården i riklig mängd ingångna sillen icke skulle i så nämnvärd mån, som eljest ske kunde, varda tillgodogjord, hvarjemte de Ljungman anbefalda undersökningar skulle betydligt befrämjas och deras afslutande påskyndas, då såmedelst en verklig anledning till misstro och fruktan hos skärgårdsbefolkningen blefve undanröjd.“

Det är på denna grund det förut gällande stadgandet angående vadarnes längd och maskornas storlek blifvit upphäfdt och som vi kanske hafva att tacka för att vi detta år fått någon större quantitet sill, ehuruval man eljest kanske på olaglig väg tillgodogjort sig till en ringare del, hvad man nu på lagligt sätt rikligare fångat.

Under sådana förhållanden och såvidt jag icke kan få upplysning, om vetenskapen kommit på den punkt, att man kan få reda på, huruvida det är nödvändigt att inskränka sillfisket till den tid, *då sillen icke leker*, kommer jag att sluta mig till reservanternes från Första Kammaren förslag, som går ut på att icke, under nuvarande förhållanden, gifva anslag till fiskeri-tillsyningsmän utan endast anslå medel till instruktörer för att undervisa och gifva goda råd. I detta afseende kan man icke göra för mycket, och om man ställer så till, att dessa instruktörer få någon större och mera mångsidig utbildning, än den som Herr Fiskeriintendenten föreslagit att lemna dem, så tror jag att ett sådant anslag är väl använt. I afseende åter på Friherre Cederströms andra motion kommer jag att med åberopande af de i motionen anförda skäl yrka återremiss i syfte att få en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående en revision af fiskeristadgan.

Herr Stråle: Mig synes det vara af oefftergiftigt vigt, att man icke allenast fortsätter utan äfven ökar de bemödanden, som blifvit gjorda för fiskerinäringens upphjelpande, så att man, stödd på säker vetenskaplig, af erfarenheten vitsordad, grund må kunna sprida riktig insigt i fiskerinäringen till befolkningen som mångstädes är i stort behof af undervisning och visserligen icke blifvit frigjord från fördomar.

Jag föreställer mig, att ingen bestrider vigten deraf, att undersökning eger rum om fiskfaunan med dertill hörande frågor, att undervisning om fiskets rätta bedrifvande meddelas muntligen och genom utdelning af lämpliga skrifter, samt att odling och inplantering af fisk sker, der sådant anses lämpligt.

I fråga åter om anslag för tillsyningsmän ämnar jag icke motsätta mig Stats-Utskottets yttrande och vill icke helt och hållet jäfva de skäl, som af Utskottet äro anförda, utan ämnar jag för min del värdsamt yrka bifall till reservanternes förslag. Det

Anslag till
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.

(Forts.)

enda skäl Stats-Utskottet anför emot sistnämnda förslag är den knappa penningetillgången; och otvifvelaktigt är, att man vid denna riksdag måste söka undvika eller inskränka utgifterna, så vidt sådant utan allt för stor skada kan ega rum. Men att här vägra bifall till den måttliga summa, som reservanterne föreslagit, tror jag för min del vara ganska betänkligt. Vi erinra oss, att Riksdagen år 1877 aflät till Kongl. Maj:t en underdånig skrifvelse i detta ämne; att till följd af Kongl. Maj:ts föreskrift landstingen och hushållningssällskapen blifvit hörda; att dessa myndigheter temligen enhälligt förklarat sig villige att anvisa ganska betydliga medel för fiskerinäringens upphjelpande, naturligtvis under den förutsättning, att äfven statsbidrag skulle beviljas för ändamålet. Om nu Riksdagen vägrar all tillökning på anslaget för fiskerinäringen, så lärer väl följderna deraf blifva icke blott den, att de af landstingen och hushållningssällskapen anvisade medlen icke komma att utgå, utan äfven att förslaget får anses för den närmaste tiden förfallet, ty svårligen lärer väl Kongl. Maj:t snart aflåta ny proposition i ämnet. Frågan är ju egentligen den: är det af vigt, att ökade åtgärder vidtagas för fiskfaunans närmare undersökande, för undervisning i fiskerinäringen samt för fiskodlingens befrämjande och hvad dermed sammanhänger eller icke? Den, som besvarar frågan med *nej*, han må vägra anslag, men den, som derpå svarar *ja*, torde väl äfven under närvarande finansiella förhållanden böra rösta för ifrågavarande jemförelsevis obetydliga anslag, som är afsedt att användas till fördel för fiskeribefolkningen inom riket. Man åberopar, att vetenskapen behöfver ytterligare undersökningar och mera stöd af erfarenheten än förhållandet hittills varit. Nå väl, manne icke äfven från denna synpunkt allt skäl är att gifva anslag till fiskodlingsinstruktörer, d. v. s. personer, som på vetenskaplig väg skola undersöka hvad som i och för ett rationellt fiske kan vara att iakttaga, eller med andra ord personer som skola förena teori med praktik?

Jag får således för min del tillstyrka bifall till reservanternes förslag.

Grefve af Ugglas: Jag har egentligen begärt ordet för att inför Kammaren förklara, att jag inom Stats-Utskottet icke deltagit i behandlingen af denna fråga och att jag således på intet sätt vill försvara det betänkande, som af Utskottet uppgjorts. Hade jag varit närvarande, så hade jag sannolikt snarare velat gå något längre än reservanterne här gjort, enär jag för min del anser tillsyningsmän väl behöflige.

Det har af Utskottet blifvit sagdt, att sådana tillsyningsmän säkert skulle mötas med misstroende och missnöje. Jag tror också för min del att i de orter, der sjelfsväldet gjort sig gällande, man icke med nöje skulle se sådana tillsyningsmän, som skulle sätta en gräns för sjelfsväldet, men just detta missnöje tyckes mig vara ett talande skäl för behofvet af dylika tillsyningsmän.

En ärad talare från Blekinge har yttrat, att han anser, att icke några tillsyningsmän böra tillsättas, förr än fiskeri-

stadgan blifvit förändrad. Först och främst får jag då påpeka, att hans åsigt, åtminstone hvad angår Blekinge, icke måtte vara allmänt delad, då man sett af statsrådsprotokollen, att landstinget och hushållningssällskapet redan förordnat nio stycken tillsyningsmän inom Blekinge, och mig förefaller, att, just i akt och mening att få fiskeristadgan ändrad, der den behöfver ändras, skulle det vara af nytta att hafva sådana män spridda i landet, genom hvilka man kunde få upplysningar om, hvilka ändringar i fiskeristadgan lämpligen borde göras.

Anslag till fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

Med särskildt nöje har jag sett att Kongl. Maj:t icke i allt godkänt fiskeritintendentens förslag, nemligen i fråga om fördelningen på de olika länen af de statsbidrag, som skulle utgå. Dervid har Kongl. Maj:t anmärkt, att man icke bör låta dessa tillskott tillfalla länen alldeles oberoende af hvad länen sjelfva vilja göra för ändamålet, och ser man efter, så finner man af fiskeritintendentens berättelse och af hans förslag, att skilnaden mellan hvad länen sjelfva vilja bidraga med är så stor, att det högsta som några län gifva är $\frac{8}{9}$ af det hela, under det att andra blott bidraga med $\frac{4}{25}$.

Skulle man nu, såsom fiskeritintendenten gjort, temligen lika behandla länen, så fruktar jag, att ett ondt skulle uppstå derigenom, att de län, som icke särdeles mycket bidraga, men i alla fall få sin nytta af statsmedlen, ingalunda skulle hafva anledning att komma och bjuda något mera, och deremot andra län, som finna att man alldeles icke behöfver vara så frikostig för att få denna hjälp, komma att indraga de anslag de redan gifvit; så att jag finner Kongl. Maj:ts förbehåll särdeles välbetänkt. På grund af mina åsikter skulle jag verkligen velat gå något längre i bifall till Kongl. Maj:ts proposition än hvad reservanterne gjort, men då jag tror, att det förslag, som af reservanterne gjorts, är det högsta som af denna Riksdag kan vinnas, så vill jag inskränka mig till att instämma med reservanterne och yrka bifall till deras förslag.

Herr Montgomery Cederhielm: Jag skall endast bedja att med några ord få försvara den siffra, som af reservanterne blifvit föreslagen såsom anslag till detta ändamål, nemligen 11,400 kronor.

Att anslaget således är satt lägre än hvad Kongl. Maj:t föreslagit är visserligen sant, men å andra sidan får man också iakttaga, att Kongl. Maj:t har nedsatt fiskeritintendentens begäran om anslag. Fiskeritintendenten hade nemligen begärt för detta ändamål 45,000 kronor, men det pröfvades sedermera icke dertill behöfvans mera än 40,000, och således är äfven der en nedsättning gjord.

I afseende på summan beder jag få erinra, att från 23 län hafva såsom bidrag från landsting och hushållningssällskap erbjudits 38,000 kronor och några hundra. Om nu Kammaren skulle vilja bifalla dessa 11,400 kronor och dertill antoges, att ett lika stort belopp komme att tillskjutas af länen, blefve det således nära 23,000 kronor, och detta är just så mycket som erfordras för.

*Anslag till
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.*
(Forts.)

tillsättande af en instruktör i hvarje län, emedan, enligt fiskerintendentens beräkning en sådan instruktörs arfvode skulle vara 1,000 kronor. Jag tror således att, äfven med detta mindre anslag skulle mycket kunna uträttas, och jag får därför tillstyrka, att Kammaren, som vid senaste riksdag hos Kongl. Maj:t anhöll om förnyad nådig framställning i ämnet, sedan en undersökning först skett för detta ändamål, nu måtte visa, att den fortfarande anser frågan vara af vigt och således anslår det högsta belopp, som jag för min del anser att Riksdagen nu kan komma att bevilja, eller 11,400 kronor.

Friherre von Essen: Jag tror icke att den stora betydelsen af denna näringsgren blifvit i Stats-Utskottet underkänd, åtminstone icke af dess ledamöter från Första Kammaren, lika litet som den blifvit det inom Riksdagen. Detta framgår i synnerhet ganska tydligt af den diskussion, som försiggick i fjor angående denna fråga, och det var också på grund af Första Kammarens bemödanden härutinnan, som en skrifvelse afgick till Kongl. Maj:t, och som för Kongl. Maj:t gjorde det nästan nödvändigt, för så vidt Kongl. Maj:t ville gå Riksdagens önskan till mötes, att låta verkställa en utredning, hvilken utredning också hade ett så fördelaktigt resultat i afseende på denna fråga, att, såsom nu är framställt, flera landsting och hushållningssällskap förklarar sig med högst betydande belopp vilja bidra till ändamålets befrämjande under förutsättning, att något understöd från statens sida också skulle erbjudas. Ett sådant understöd af staten kunde också förväntas på grund af Riksdagens nämnda skrifvelse.

Riksdagen har emellertid i år ändrat åsigt, och redan i Stats-Utskottet märkte jag, att en helt annan uppfattning gjort sig gällande än den som i fjor i allmänhet hystes. Skälen, hvarför Stats-Utskottet behandlat denna fråga annorlunda än man väntat sig, torde jag icke behöfva här upprepa, då de ju finnas tillgängliga i Utskottets utlåtande. Men några ord derom skall jag dock bedja att få yttra. Jag tror, att man lätt kan finna, hvilka de hufvudsakliga skälen dertill varit, nemligen först den allmänna önskan att åstadkomma besparingar, hvar de möjligen skulle kunna vidtagas, och då man fann, att denna näringsgren under årtusenden fortgått utan understöd, så tyckte man att den skulle kunna lefva ett år till. Och vidare, då enligt den allmänna meningen fiskeristadgan icke är sådan, att den kan anses tillfredsställande, och ingalunda synes gagna fiskerinäringen, att under sådana förhållanden, innan denna stadga blifvit reviderad och granskad, lemna bidrag till tillsyningsmän, som skulle vaka öfver efterlevnaden af den såsom olämplig befunna stadgan, deremot kunde man med skäl hysa betänkligheter.

Icke förty, oaktadt den allmänna meningen inom Utskottet ville afslå Kongl. Maj:ts proposition, tillät jag mig att yttra en motsatt åsigt, och jag skulle önskat gå längre än hvad reservanterne föreslagit. För min del ville jag således gå längre i afseende på summan och jag vågade därför inom Utskottet framhålla den

åsigten, att om Kongl. Maj:ts förslag i detta afseende beviljades endast till hälften, så skulle man kunna fästa det vilkor, att landstingen och hushållningssällskapen inom länen lemnade bidrag till dubbelt belopp.

Följaktligen skulle man på detta sätt, om ett statsbidrag af 20,000 kronor gäfvos och man dervid tillika fäste det nämnda vilkoret för att länen skulle kunna få del af statsanslaget, helt enkelt få frågan afgjord och tvisten om instruktörer eller tillsyningsmän sliten, ty i sådant fall torde de särskilda orterna sjelfva böra få afgöra, hvad slags personal de ville hafva.

Nu är förhållandet, att för de orter som hafva insjöfiske torde i allmänhet tillsyningsmän vara behöfliga. Jag känner icke fiskeristadgan tillräckligt för att derom våga fälla ett omdöme, men jag tror, att det finnes vissa insjöfisken, der man vore högst intresserad af att få tillsyningsmän. Men om några önska det, så torde detta icke böra hindra, att ju andra orter kunna slippa sådana tillsyningsmän. Härigenom tror jag, att de särskilda orternas kraf bäst skulle tillgodoses.

Det kommer säkert att sägas om hvad jag här under diskussionen yttrat, att detta är en fråga, som uteslutande borde af hushållningssällskapen och landstingen bekostas, och jag kan icke neka, att de icke deraf hafva det största intresset, och detta kan sägas särskildt från den synpunkten, att det finnes trakter, der icke något fiske förekommer. Dock är detta ett undantag, ty i de allra flesta delar af vårt land framrinna stora strömmar eller utbreda sig vidsträckta sjöar, så att jag tror att det nästan öfverallt finnes något slags fiske, samt att denna näringsgren här i vårt land spelar en mera framstående roll än i något annat land i Europa och torde näst jordbruket och bergsbruket böra anses såsom vår förnämsta näringsgren.

Emellertid, då jag icke i Stats-Utskottet hade något understöd för den mening, som jag nu tagit mig friheten att framhålla, fogade jag mig i att deltaga i den reservation som afgafs, men jag förbehöll mig att i Kammaren få tillkännagifva min mening och jag har nu upptagit Kammarens tid för att få anmäla, att, om jag här får något understöd för denna mening, så vidhåller jag den såsom ett förslag, men i annat fall får jag yrka bifall till reservanternes förslag.

Herr Nordenfelt: Då jag inom Stats-Utskottet icke kunnat biträda Kongl. Maj:ts proposition, torde jag få redogöra för orsaken dertill.

Det viktigaste hindret för mig har varit att den tillsyn, som Kongl. Maj:t föreslagit, icke enligt min uppfattning skulle blifva effektiv. Detta torde framgå af några siffror, som jag tillåter mig anföra från Kongl. Maj:ts proposition. För hela Mälaren skulle användas endast 2,800 kronor såsom anslag för tillsyn öfver fisket; jag kan icke fatta, huru dermed skulle kunna åstadkommas något nämnvärdt godt. För långa elfvar med deras bifloder skulle användas helt små belopp. Till exempel för Ljusnan, som jag sär-

Anslag till fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

Anslag till fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

skildt känner till och i hvilken flod fiske eger rum på åtminstone 15 mils längd, skulle användas 1,000 kronor; för Njurunda elf 850 kronor, för Indals-elfven 550 kronor, för Angerman-elfven 800 kronor, för Ume elf 700 kronor, för Skellefte elf 900 kronor, för Pite elf 550 kronor och för Lule elf 750 kronor.

Med dessa små siffror för ögonen har det synt mig klart, att det afsedda ändamålet icke skulle vinnas, utan att följden skulle blifva att, om man gäfv sig in på denna väg, man snart skulle komma upp till 4 eller 5 gånger så stora summor för att på dessa orter, der man fordrar hög betalning för sitt arbete och der tillika lefnadskostnaderna äro mycket dyra, kunna åstadkomma en duglig tillsyn.

Jag har derföre trott, att det vore bättre att de intresserade sjelfve, med hjälp af landstingen och hushållningssällskapen, genom utfästande af premier för lyckade åtal uppmuntrade allmänheten till tillsyn på de punkter, der lagbrott bedrefvos, eller och såsom hittills skett anstälde tillsyningsmän på de ställen, hvarest det bäst behöfdes, och sålunda på egen hand skötte denna sak. Men deremot har jag ansett mig böra framhålla vigten af och med reservanterne förena mig i anhållan om bidrag till anslag för instruktörer, ty det är väl kunskapen, som i denna sak är det väsentligaste. Framför allt måste allmänheten lära sig inse nyttan af föreskrifna inskränknings i fiskets bedrivande, om fiskeristadgan skall blifva åtlydd.

Jag medgifver, att den af reservanterne föreslagna summan är ganska låg och jag hade gerna föreslagit en högre, men af det motstånd, som röntes från andra sidan, måste jag antaga, att denna summa vore den högsta som vid en gemensam votering skulle kunna vinnas. Derför håller jag mig till den föreslagna summan och jag tror, att det bästa Första Kammaren kan göra är att bifalla reservanternes förslag. Om Kammaren skulle bifalla Kongl. Maj:ts proposition, är jag öfvertygad, att deraf slutliga resultatet blefve ett fullkomligt afslag, men om man åtnöjer sig med ett måttligt anslag, så torde man kunna hoppas på bättre framgång.

Jag får derföre anhålla om bifall till reservanternes förslag.

Herr Asplund: Den ort jag representerar har visserligen icke fiske såsom en hufvudnäring, men den skulle uti fisket hafva ett ofantligt stort tillfälle till en riklig binäring, derest icke fisket under den tid som förflutit blifvit så förstördt, att man för närvarande finner det icke synnerligen löna mödan att sysselsätta sig dermed. Jag har med anledning häraf funnit det vara angeläget att inom länet verka för fiskerinäringens upphjelpande och dervid lyckats att inom hela provinsen Jemtland åstadkomma sådana öfverenskommelser, som i den här så mycket tadtade 22 § fiskeristadgan omförmälas, samt äfven utfärdat en förordning, med ledning af dessa öfverenskommelser, hvilken för närvarande är föremål för Kongl. Maj:ts pröfning. Nu är det emellertid klart för hvar och en att, om sådana inskränknings i fisket, om hvilka

det öfvervägande flertalet fiskedelegare uti dessa talrika och förr af fisk öfverfyllda sjöar förenat sig, skola verka något, så fordras det en tillsyn. Jag kan dock icke föreställa mig, att det varit Kongl. Maj:ts mening att, såsom af Utskottet antydes, åstadkomma en hel här af tillsyningsmän. Den på nämnda öfverenskommelser grundade stadga, till hvilken jag bidragit, innehåller, att fiske-delegarne sjelfve skulle kommunvis utse tillsyningsmän, och för min del har jag icke tänkt mig uti hvarje län mera än en af staten och länet tillsatt tillsyningsman, hvilken genom resor i länet skulle uppmuntra de af kommunerna tillsatta och för öfrigt verka som instruktör. Genom att förena dessa båda befattningar skulle man under sådana förhållanden, som jag nu påpekat, verka vida mera än genom att skilja dem åt och gifva anslag blott till instruktörer, utan att tillika göra dessa till tillsyningsmän. Jag tror derjemte, att utan statens mellankomst är det sannolikt icke möjligt att väcka något intresse för denna sak inom landet. Man har sett landstingen och hushållningssällskapen utfästa bidrag, och intresset hos dem är visserligen icke ringa, om också bidragen från många håll synas små, men jag är fullt öfvertygad om att, i samma mån som man vinner erfarenhet af vigten utaf denna institution, hvarom här är fråga, anslagen från de särskilda orterna skola blifva tillräckliga för att åstadkomma ett godt och tillfredsställande resultat.

Att genom reservanternes förslag ett tillfredsställande resultat skulle kunna vinnas, vågar jag betvifva, och de hafva äfven sjelfva uttalat tvifvel om den af dem föreslagna summans tillräcklighet. Såvidt jag rätt förstod den förste reservanten som här yttrat sig, så skulle reservanterne afse att få 3 eller 4 vetenskapligt bildade instruktörer, som skulle vara bosatta här i Stockholm. Detta är icke rätta sättet att verka i denna fråga, utan långt bättre är då att hafva tillgång i de särskilda orterna på flera mindre vetenskapligt bildade och mera praktiska personer. Nyttan af den vetenskapliga bildningen har blifvit dragen i tvifvel af den talare, som nyss hade ordet på denna plats. Han talade om, huru man i Blekinge öfverenskommit att fiska under halfva lektiden och låtit vetenskapsmännen i Stockholm bestämma, när lektiderna inom de särskilda orterna kunde anses inträffa. Dertill tvingar visserligen icke 22 § i Fiskeristadgan, utan man bör söka utreda på de skilda orterna, inom hvilken tid fisken leker, och denna § antyder alldeles uppenbart, att det icke låter sig göra att bestämma tiden lika för en så stor omkrets, som ett helt län, i hvilket fall den icke skulle kunna blifva lämplig för de olika delarne deraf, utan att det bör finnas särskilda bestämmelser härutinnan för särskilda distrikt. Om detta varit förhållandet i Blekinge, så hade säkert icke en sådan misstro emot de gifna stadgandena behöft uppkomma, som dem, hvarom vi här hört talas.

Emellertid förefaller det mig, efter den tvekan som från många håll uttalats om möjligheten att få hvad Kongl. Maj:t äskat, som om det kanske icke vore klokt att dertill yrka bifall, men det

*Anslag till
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

*Anslag till
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.*
(Forts.)

förslag som mera än reservanternes tillfredsställer mig är det, som framstälts af Friherre von Essen, och jag tillåter mig att understödja detsamma. Genom att höja anslaget till 20,000 kronor och med det af honom föreslagna villkor, att orterna skulle bidra med dubbla summan, skulle man komma upp till ett belopp, som i någon mån kunde vara tillfredsställande, och jag beklagar, att Friherre von Essen icke framställde något formuleradt yrkande, grundadt på den åsigt, som af honom uttalats. Jag hoppas dock att, om han kanske från flera håll vinner understöd, ett sådant yrkande skall framkomma, och jag skall derföre nu icke framställa något yrkande alls.

En talare ur reservanternes grupp har ansett det af Kongl. Maj:t åskade belopp vara alldeles för lågt och han trodde icke, att man med ett så litet belopp skulle kunna för de skilda orterna åstadkomma någon effektiv verkan. Jag har redan i viss mån gifvit ett svar derpå, då jag anmärkt, att det icke är meningen att genom detta belopp ensamt åstadkomma något, utan orterna sjelfva skulle äfven i sin mån bidra, och i så fall måste hans anmärkning förfalla, ty då skulle det af Kongl. Maj:t begärda anslaget säkert vara tillräckligt verksamt.

Grefve Mörner, Oscar: För min del är jag Stats-Utskottet ganska tacksam för att det denna gång låtit frågan om fiskeritillsyningsmän falla. Jag skulle icke heller hafva brytt mig om att nu tala i denna frågan, om icke några yttranden af föregående talare dertill gifvit mig anledning. Om man besinnar våra strömmars och sjöars mängd, der fisk finnes, så må man väl fråga, huru många tillsyningsmän det skall behövas för att det skall vara tillräckligt och de verkligen göra någon nytta. Tillsätter man, såsom fiskerintendenten föreslår, 2 eller 3 eller några inom hvarje län, så blifva dessa på det stora hela kraftlösa och komma snarare att väcka ovilja än i någon mån gagna. Svenska folket är icke vandt att hafva polisfiskaler, som fara omkring och undersöka i hvart hus, huru der är bestäldt. Vill man åter, att kommunerna sjelfva skulle tillsätta sådane tillsyningsmän, så får jag säga, att jag hoppas, att kommunerna aldrig måtte nedlåta sig att uppträda såsom polisbetjenter i oträngdt mål. Visserligen har försök med tillsyningsmän redan gjorts, och i Östergötland hafva några sådana blifvit tillsatta, men de hafva icke gjort någon nytta. Skall man verkligen hafva tillsyningsmän, så må det då blifva statens affär. När man får räkna öfver, huru många det skall blifva och hvad de skola komma att kosta, tror jag sannerligen att ifvern kommer att svalna.

Man skriker nu så mycket om att fisket aftagit. För min del må jag säga, att jag, som icke är så alldeles obetydlig fiskevattensegare, icke kunnat erfara, att fisket nu bedrifves med mindre framgång än hvad som var fallet för 30 eller 40 år sedan. Vare det fjerran från mig att säga att icke undervisning i allmänhet är till nytta, men för att verkligen vara det måste denna undervisning vara god. Kommer nu en person med anspråk på

att kunna gifva undervisning, och allmänheten finner, att denna undervisare tyckes vara okunnig och att han i sjelfva verket icke begriper, huru fisket praktiskt utöfvas, då skall denna undervisning icke gagna till något, utan endast väcka löje och möjligen äfven vara till skada för framtiden, i fall bättre undervisning då skulle kunna åstadkommas. Kunde denna undervisning bibringa en från säker vetenskaplig grund hemtat lärdom, så vore det mycket bra, men jag fruktar att vetenskapsmännen sjelfva vackla ganska mycket i sina åsikter, och personer med små kunskaper och möjligen stora anspråk skulle verkligen göra föga nytta. Om det likväl anses, att ett experiment dermed bör anställas, skall jag dock icke rösta deremot, ehuru jag äfven då måste hysa någon tvekan.

*Anslag till
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

I Östergötland hafva försök blifvit gjorda för att upphjelpa fiskerinäringen; man kan icke beskylla länsstyrelsen för att icke hafva gjort allt hvad den kunnat, men dessa stadganden som der utfärdats för fisket, hvar, åtminstone i en del orter, finnas de väl nu? Jo, de finnas möjligen kvar på papperet, men i sjelfva verket äro de så godt som afsomnade. Hvad kan väl orsaken vara dertill? Jo, att huru omsorgsfullt de än varit utarbetade för att verka för det åsyftade ändamålet, hafva de dock visat sig vara mera eller mindre olämpliga, och de hafva derföre fallit i glömska. Med en temligen vidlyftig lagstiftning i ämnet äro vi således i en del af skärgården, den jag åsyftar, för närvarande *de facto* utan andra föreskrifter än dem som fiskeristadgan innehåller.

Det är mycket svårt att lagstifta i ett ämne, som är så osäkert som detta. Jag talar nu icke om laxfiske, ty derom har jag ingen kännedom, och det är kanske möjligt att derför kunna gifvas bestämda föreskrifter, utan om andra fisken, och till dess man hunnit komma något längre i den vägen, hemställer jag, om det kanske icke vore försigtigast att låta bero vid hvad som finnes och se tiden an. Fisken har, Gud ske lof, icke försvunnit, ehuru, om man skulle efterleva de förordningar som utfärdats, man visserligen skulle kunna få en sådan uppfattning, ty de kunna väl lända fisken till gagn, men om genom att så godt som omöjliggöra fångst deraf, om den varit till gagn för människorna, lemna jag derhän. Vill Kammaren bifalla reservanternes förslag, och det då i den tro att sådana instruktörer verkligen kunna åstadkomma något godt och lända till nytta, så kunde man ju försöka dermed. De kunna då icke blifva särdeles många och om de ej äro till nytta, kunna de åtminstone ej synnerligen skada, men hvad som jag helt och hållet bestrider är, att dessa instruktörer med denna sin befattning skulle få förena något uppdrag att vara tillsyningsmän, ty då komma de att mötas, åtminstone i skärgårdarne, med ovilja, och man kommer att med händer och fötter söka att få bort dem.

Komma de åter helt beskedligt och undervisa, så torde de kunna göra nytta, och i sådant fall kunde de blifva välkomna.

Friherre Klinckowström: Då, såvidt jag kunnat följa med

*Anslag till
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.*
(Forts.)

diskussionen i denna fråga, ingen af de Herrar, som yttrat sig, försvarat det förslag, som Utskottet framställt, och då jag i allo instämmer uti såväl motiven som det slut, hvartill Utskottet kommit, har jag icke kunnat underlåta att i min ringa mån söka understödja Utskottets förslag. Om man sammanräknar de ledamöter från denna Kammare, som reserverat sig mot samma förslag, så finner man, att åtskilliga af Kammarens ledamöter i Stats-Utskottet sannolikt hafva biträdt detsamma, men då ingen af dessa Herrar ansett nödigt eller nyttigt att uppträda till försvar för Utskottets förslag, har jag trott mig böra åtminstone begära proposition på bifall dertill, och detta hufvudsakligen af följande skäl. För det första anser jag den summa, som reservanterne begärt, och äfven den af Kongl. Maj:t äskade vara för det afsedda ändamålet otillräcklig. På sätt Utskottet anmärkt har Kongl. Maj:t börjat med att vid sistlidne års riksdag begära 20,000 kronor, och nu begär Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen till denna Riksdag 40,000 kronor. Jag tror, att, om det afsedda ändamålet skall ernås, så blifver den senare summan långt ifrån tillräcklig. En föregående talare har redan antydt det, och jag delar i allo hans betänkligheter i detta hänseende.

Det andra skälet, hvarför jag icke kan tillstyrka detta anslag, är att jag anser det vara en skyldighet för kommunerna att hvar och en inom det distrikt, der fiskerinäringen är lönande, underhålla de nödvändiga tillsyningsmännen, om man anser att dessa kunna uträtta något nyttigt för fiskets befordrande, hvarpå jag högeligen tviflar. Jag tillhör en landsort, som har sitt fiskeridistrikt i Malaren, och för åtskilliga år sedan var der fråga om och man tillsatte äfven fiskeritillsyningsmän på kommunernas bekostnad, men den tillsyn, som sålunda erhöles, var densamma som alls ingen och hade ingen nytta med sig. Om vi nu skola betala tillsyningsmän, så tror jag visserligen att vi komma att få en del personer som ordentligt skola lyfta sina arfvoden, men någon nytta för fiskerinäringen tror jag icke dermed kommer att vinnas. Denna näring har ju i alla fall icke blifvit af Riksdagen förbisedd, ty det finnes redan ett anslag af 18,600 kronor till dess befordrande, och det är väl icke en så ringa summa.

Jag tror slutligen, att äfven, på sätt Utskottet här antydt, det vore för tidigt att genom ett större anslag nu söka reglera fiskerinäringen, ty en person i Andra Kammaren, för hvilken jag hyser mycket förtroende emedan han är sakkunnig, har vid denna riksdag väckt förslag, dels derom att fiskeristadgan jemte öfriga till fiskeriet hörande förordningar skola undergå en grundlig revision, dels äfven om inrättandet af ett fiskeriinstitut, förenadt med vetenskaplig försöksstation. Skulle dessa båda förslag bifallas, så tror jag att intilldess Kongl. Maj:t — såsom jag är öfvertygad om kommer att ske — vid dem fästas nödigt afseende, det vore för tidigt att nu bevilja vare sig det anslag på 40,000 kronor, som Kongl. Maj:t äskat, eller det på 11,400 kronor, som reservanterne begärt, och det är med anledning af dessa skäl som jag värdsamt får anhålla om bifall till Utskottets förslag.

Herr von Möller: När denna fråga vid sista riksdagen förevar, blef den återremitterad, på det att ytterligare utredning måtte vinnas, särdeles med hänsyn dertill, huruvida hushållningssällskap och landsting skulle vara hågade att af sina medel lemna bidrag till ifrågavarande ändamål. Frågan har nu återkommit, och vi känna genom detta utlåtande beloppet af den summa, hvarmed landsting och hushållningssällskap förbundit sig att bidra. Den siste ärade talaren yttrade, att han ansåg att, äfven om vi bifalla Kongl. Maj:ts proposition, 40,000 kronor vore allt för litet, men han förbisåg då, att omkring 38,000 kronor redan beviljats af landsting och hushållningssällskap, och genom bifall till Kongl. Maj:ts proposition skulle man således få en summa af 78,000 kronor. Det vore då verkligen ett icke så litet kapital för denna sak, särdeles nu i början, då intresset derför tyckes vara väckt.

Jag skall gerna förena mig med reservanterne från denna Kammare, jag skall äfven rösta för Kongl. Maj:ts proposition, men det är en sak, hvarvid jag anser mig skyldig fästa uppmärksamheten. Vare sig Kongl. Maj:ts förslag går igenom eller reservanternes, så hafva vi åtminstone ett belopp af minst 60,000 kronor att för fiskerinäringen användas. Reservanterne yrka på instruktörer, men hvar finnas väl för närvarande praktiska sådana? Hvem är det som skall tillsätta dem, då statsmedel dertill ansås? Vi hafva visserligen en auktoritet, och det är vår fiskerintendent. För min del anser jag att *en* fiskerintendent för Sverige icke är tillräckligt. Man kan invända att vestkusten har sin extra-ordinarie; ty Bohus län och Halland aföna, dock med några bidrag af statsmedel, Herr G. v. Yhlen, om hvars gagnande verksamhet jag ej behöfver här orda. Skall och bör nu verkligen åt *en* ordinarie fiskerintendent öfverlemnas att tillsätta alla dessa tilltänkta instruktörer?

Jag tror, att då vi bevilja ett anslag för detta ändamål och då vi pålägga hushållningssällskapen och landstingen att utbetala dessa af dem utfästade bidrag, böra vi fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på frågan: huruvida den institution vi nu ega är fullt tillräcklig och vuxen att öfvervaka alla de instruktörer, som skola tillsättas. "Fiskerintendenten", den ende för Sverige, utöfvar redan en makt så stor, att jag för min del icke vill tillstyrka dess utvidgning. Om vi hafva hopp och någon visshet om att få dugliga instruktörer, så kan detta anslag vara väl användt. Under den förutsättning att, om Riksdagen beviljar detta ökade anslag å vare sig 11,400 kronor eller 20,000 kronor och derigenom binder hushållningssällskapen och landstingen vid ett bidrag af 38,000 kronor, en omorganisation af vår "fiskeristyrelse" kommer att ske och sådana föreskrifter meddelas, att vi kunna vara försäkrade om att få dugliga instruktörer, yrkar jag bifall till reservanternes förslag.

Herr Wennerberg: En af mig högt ärad talare på östgötabänken yttrade nyss bland andra, som jag tyckte, något vågade

Anslag till
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

*Anslag till
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)*

satser, att "vi hafva hört samma klagan i århundraden". Om nu detta vore sant — som jag dock på det högsta betvivlar — så tror jag det kunde vara tid att göra slut på denna klagan.

Han påstod äfven, att vårt fiske är "icke sämre nu än det var fordom"; men samme talare yttrade förliden riksdag, att "såsom genom ett trollslag" hade fisken i en sjö i hans hemort alldeles försvunnit. Detta sista tror jag. Det finnes flera sådana för somliga ganska svårförklarliga händelser i vårt land, som den t. ex. att fisket alldeles försvunnit eller plötsligen blifvit sämre än förut.

Nu är det dock ingalunda min mening att söka gendrifva allt hvad jag i denna fråga icke funnit fullt sant sagdt, ej heller att framhålla mina egna åsikter utförligare. Jag vill nöja mig med ett par mera allmänna reflexioner.

Det torde icke nekas, att den näring, som med skäl kallas modernäring, nemligen åkerbruket, hos oss gått med stora steg allt mer och mer framåt, under det att binäringarne blott i ganska ringa mån lyckats få den uppmärksamhet fäst på sig, som de såväl med afseende på vårt lands läge som dess beskaffenhet varit egnade att få. Hvad särskildt fiskerinäringen beträffar, så torde det väl knappast finnas, om man ser på Europas karta, ett enda land, som så gifver anledning att förmoda, att, om denna näring blefve tillräckligt omhuldad af staten, stora inkomster deraf skulle kunna dragas, som just vårt land. Vi hafva vidsträckta kuster, många och långa åar och stora insjöar och om alla dessa vatten har det fordom hetat, att de varit ganska inbringande i afseende på fisket, och det oaktadt staten hittills gjort litet eller intet derför. Då nu så mycket gjorts för hufvudnäringen och äfven något gjorts för de mera betydande binäringarne, såsom skogsskötseln och jagten, hvilken sist nämnde i åkerbruket ser sin naturliga fiende och aldrig för det allmänna varit af sådan betydighet, som fisket kan och bör blifva, vore det väl i sin ordning att något gjordes äfven för dettas upphjelpande. När så är, kan jag icke finna annat än att det varit mycket väl betänkt att till denna Riksdag återkomma med en förnyad framställning, hvori en större och tillräcklig summa penningar äskas för denna närings upphjelpande. Förlidna års Riksdag afslog Kongl. Maj:ts då gjorda proposition egentligen på grund deraf, att den önskade en ytterligare utredning af frågan. Jag hemställer till hvar och en, som läst hit hörande statsrådsprotokoll, om icke denna ytterligare utredning nu blifvit lemnad, så fullständig man gerna kunnat önska densamma. Vi se af densamma, huru de flesta landsting och hushållningssällskap i riket på det högsta intressera sig för denna angelägenhet, och i dessa landsting och hushållningssällskap sitter väl en icke obetydlig del af denna Kammares ledamöter. Man kan med allt skäl förmoda, att hvarje landsting och hushållningssällskap känner till förhållandena i sin hemort bättre, än vi samfäldt kunna göra det här, då vi skola hafva våra blickar fästa på det hela. Se vi emellertid noggrant på dessa partikulära intressen och finna dem understödda af icke obetydliga penningebidrag, hvilka jag dock förmodar komma att

på de flesta ställen dragas in om ett par år, derest icke staten jemväl lemnar bidrag för ändamålets vinnande, så tillåter jag mig göra den frågan till Kammaren, om icke ett afslag på det af Kongl. Maj:t framställda förslaget vore detsamma som att beröfva äfven alla de särskilda intressena all utsigt till framgång i denna, som jag håller före, högst viktiga fråga för landet.

En ledamot af Stats-Utskottet har nyss välvilligt för Kammaren uppenbarat de egentliga skälen, hvarföre Utskottet nu icke velat förorda bifall till Kongl. Maj:ts proposition. Han nämnde först, att det ansetts nödvändigt att inbespara denna utgift, hvilket äfven Stats-Utskottet i sitt betänkande (sid. 42) sjelft uttalar. Jag kan icke neka att under närvarande förhållanden jag måste något böja mig för detta skäl. Det andra skälet hemtades längre ifrån. Det var den nu varande fiskeristadgans olämplighet. Jag har visserligen hört många kanske befogade klagomål mot den samma, men också många obefogade. Då jag emellertid icke anser den omständigheten förbunden med förevarande ärende, kan jag lemna den alldeles å sido. Hade jag utsigt, att ett yrkande om bifall till Kongl. Maj:ts proposition skulle vinna pluralitet åtminstone inom denna Kammare, så skulle jag utan tvifvel framställa ett sådant; men då jag icke har det och då jag icke kan ställa mig på deras sida, som yrka bifall till reservanternes förslag, emedan detta tydligen afser endast det mest lönande af alla fisken eller laxfisket, hvilket likväl är så indräktigt, att man kan vara frestad säga det de, som ega ett sådant, borde utan statsbidrag sjelfve sköta om det samma, under det de öfriga delarne af landet, der icke sådana fisken finnas, skulle hafva föga, om ens någon nytta af detta anslag, och då jag slutligen anser, att tillsyningsmän äro af högsta vigt; så ansluter jag mig helst till samme statsutskottsledamots något ofullständiga, men, efter hvad jag kunde uppfatta, synnerligen praktiska förslag och skulle också förena mig med honom, i fall han hade formuleringen till ett yrkande färdig; i annat fall yrkar jag återremiss af ärendet.

Herr Widén: Jag är en bland dem, som stå antecknade såsom reservanter mot Utskottets förslag, och jag har deltagit i denna reservation derför att jag ansett, att den stält sig på den säkraste grunden. I likhet med Utskottets pluralitet hafva reservanterne afstyrkt bifall till Kongl. Maj:ts begäran i afseende å fiskeritillsyningsmännens tillsättande. Jag tror, att reservanterne i denna del hafva handlat vist, enär enligt min föreställning dessa tillsyningsmän, i fall de skulle skickas ut i landet för att utöfva fiskalsgöromål, säkerligen skulle åstadkomma mycken ovilja och verka mot det goda ändamålet vida mer än befrämja det. Deremot hafva reservanterne väl tagit vara på hvad de funnit godt i Kongl. Maj:ts förslag, d. v. s. de hafva velat att statsanslag skulle beviljas för att åstadkomma vidsträcktare spridning af nödiga insigter för fiskerinäringens bedrifvande. Det är säkerligen för alla känt, att en ökad insigt i detta hänseende är väl behöflig hos vederbörande fiskare och fiskeriegare. Men jag vägar fästa Kam-

*Anslag till
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

Anslag till
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

marens uppmärksamhet på en annan omständighet, nemligen att de personer, som redan äro tillsatta och försedda med löner af staten för att befrämja denna undervisning, kanske sjelfve behöfva ytterligare undervisning. Jag tror icke att man kan fullkomna sig i detta afseende tillräckligt genom att man sätter sig att studera och läsa, utan det torde vara behöfligt att resa omkring till de särskilda fiskena och se till hvad behöfvat påkallar; och för främjandet af större upplysning och insigt härutinnan tror jag att reservanternes förslag är särdeles ändamålsenligt. Genom tillsättandet af flere med statsmedel aflönade personer, som hade till skyldighet att resa omkring i de särskilda orterna, skulle säkerligen mycken praktisk insigt och kännedom förvärfvas, och dessa i landsänderne utsände män skulle, i likhet med våra landtbruksingeniörer, kunna återkomma till centralstationen, fiskeriintendenten, och gifva honom ganska viktiga bidrag till ytterligare upplysningar i det syfte, för hvilket han är tillsatt. Då man derjemte känner, att undervisning öfverallt tages emot temligen utan motstånd, och att upplysningens befrämjande är en populär sak, tror jag, att reservanterne stält sig på en mycket säker ståndpunkt, och därför önskar jag framgång åt reservanternes förslag, helst som jag tänker mig, att möjligen äfven i Andra Kammaren detta förslag skulle kunna motse icke så litet tillmötesgående, i fall olika meningar nu för tillfället skulle göra sig gällande. Jag hemställer därför om bifall till reservanternes förslag.

Herr Jöns Pehrsson: Jag skall icke länge upptaga Kammarens tålmod; jag ber blott att få fästa uppmärksamheten derpå, att frågan skulle vinna mycket mera framgång och i Medkammaren hafva större utsigter att gå igenom, om man sköt åsido de ifrågasatta tillsyningsmännen. Jag har för min del icke för afsigt att framställa något yrkande; jag ville blott såsom min tanke uttala, det jag tror, att saken ovilkorligen skulle vinna derpå, om dessa tillsyningsmän åtminstone för närvarande ej sattes i fråga.

Friherre von Essen: Jag ber om ursäkt att jag ännu en gång tager till ordet; men då några af de talare, som uppträdt, förklarar sig vilja understödja den åsigt i föreliggande fråga, som jag tagit mig friheten uttala, har jag ansett mig böra yttra ett par ord till dess närmare belysning och formulerande. Det förslag, jag tillät mig framställa i Stats-Utskottet, utgick från den uppfattningen, att, huru litet än af staten anslogs till det nu i fråga varande ändamålet, skulle likväl derigenom framkallas tillskott från de särskilda landsorterna. Jag tror således icke det är skäl att särskildt fästa sig vid det belopp, som reservanterne föreslagit; utan hufvudsaken är blott och bart, att från statens sida lemnas ett anslag, huru stort det nu må vara, till fiskerinäringens understöd, hvilket då äfven, som jag förmodar, torde innebära anslag till anställande af erforderliga instruktörer. Jag inser icke hvarför man icke skulle begagna den allmänna håg att verka för detta ändamål, som nu vaknat i landsorterna, för att äfven

framkalla bidrag derifrån. Intresset finnes; men det händer, att det icke växer fram, förr än det erbjuder sig ett dylikt litet bidrag från staten. Vidare synes det mig vara en lämplig proportion mellan bidragen från landstingen, 40,000 kronor, och det af mig föreslagna beloppet för statsunderstödet, eller 20,000 kronor, hvarigenom detta senare skulle komma att utgöra en tredjedel af hela summan. Då jag tillät mig framställa detta förslag, hade jag verkligen föga hopp om framgång för detsamma; men då jag nu som sagdt hört, att en del af de närvarande tillstyrkt bifall dertill, har jag icke velat undandraga mig att närmare formulera detsamma. Då anslaget derigenom får en väsentligen annan form och synes kunna blifva vida verksammare, torde det icke heller böra verka något på deras votum, som velat hålla sig något lägre; skilnaden är ju temligen obetydlig. Mitt förslag skulle således erhålla följande lydelse: "att Kammaren, med afslag å Utskottets merberörda hemställan, måtte besluta, att anslaget till fiskerinäringens understöd skulle med 20,000 kronor förhöjas, samt att vid användandet af *detta* belopp skulle fästas det vilkor, att landsting eller hushållningssällskap skola tillskjuta dubbelt mot det statsanslag, som beviljas för deras områden".

Anslag till fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

Herr Wennerberg: Jag anhåller att få återtaga mitt yrkande om återremiss af förevarande punkt.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Talmannen, att under densamma hade afgifvits följande yrkanden, nemligen: 1:o) att det förevarande momentet skulle bifallas;

2:o) att Kammaren, med afslag å momentet, måtte bifalla Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga framställning;

3:o) att Kammaren, med afslag å momentet, måtte, i enlighet med den af Herr Ekman med flera emot Utskottets hemställan afgifna reservation, besluta, att, för beredande af tillgång för anställande af fiskeriinstruktörer, anslaget till fiskerinäringens understöd skulle höjas med 11,400 kronor, eller från 18,600 kronor till 30,000 kronor; och

4:o) af Friherre von *Essen*, att Kammaren, med afslag å Utskottets merberörda hemställan, måtte besluta, att anslaget till fiskerinäringens understöd skulle med 20,000 kronor förhöjas, samt att vid användandet af *detta* belopp skulle fästas det vilkor, att landsting eller hushållningssällskap skola tillskjuta dubbelt mot det statsanslag, som beviljas för deras områden.

Härefter framstälde Herr Talmannen först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades talrika nej, blandade med ja, sedermera proposition på afslag å detsamma och bifall till Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga framställning, då svaren utföllo med talrika nej jemte några ja, vidare proposition på afslag å momentet och antagande af Friherre von *Essens* förslag, hvilken proposition besvarades med talrika nej, blandade med ganska många

Anslag till
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)

ja, och slutligen proposition på afslag å momentet och bifall till Herr *Ekman*s reservation, då svaren utföllo med talrika ja, blandade med många nej; och förklarade Herr Talmannen sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Flere ledamöter begärde votering.

Med anledning häraf hemstälde Herr Talmannen, huruvida Kammaren såsom kontraproposition vid den blifvande voteringen antog afslag å momentet och bifall till Friherre *von Essens* förslag, och sedan dertill svarats många ja och nej i blandning, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

Som flere ledamöter äskade votering om kontrapropositionens innehåll, föreslog Herr Talmannen, att nej-propositionen vid denna votering skulle upptaga bifall till det ifrågavarande momentet, hvartill svarades ja.

Till följd häraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

“Den, som vill, att vid blifvande votering om antagande af Herr *Ekman*s m. fl. vid momentet a af 24:de punkten i Stats-Utskottets utlåtande N:o 9 fogade reservation, kontrapropositionen skall innehålla bifall till Friherre *von Essens* i frågan framställda förslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, kommer kontrapropositionen vid voteringen att innehålla bifall till det förevarande momentet.“

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—47.

Nej—51.

Härefter uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition för hufvudvoteringen:

“Den som vill, att Kammaren, med afslag å momentet a i 24:de punkten af Stats-Utskottets utlåtande N:o 9, skall bifalla det förslag, som finnes intaget i den af Herr *Ekman* med flere mot momentet afgifna reservation, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifaller Kammaren det ifrågavarande momentet.“

Vid denna omröstnings utgång befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja--66.

Nej--29.

Mom. b.

Grefve Hamilton: Då en talare för en stund sedan förklarade sig ämna yrka återremiss med afseende å den ena af de motioner, som äro föremål för Utskottets hemställan i denna punkt, så ber jag att nu få förena mig i detta yrkande, dock icke med afseende å den motion, han åsyftade, utan med afseende å den andra af samme motionär väckta motionen, nemligen den, som afser inrättandet af ett fiskeriinstitut. Afven om icke något skulle vinnas för närvarande genom en återremiss i denna fråga, har jag dock ansett mig skyldig att yttra några ord i densamma, för den händelse jag vid en kommande riksdag, då frågan utan tvifvel återkommer, icke vidare skulle deltaga i Kammarens öfverläggningar; och jag önskar att få göra detta så mycket mera, som jag har att meddela några upplysningar i detta ämne; kommande från en man, om hvilken man kan säga, att ingen nu lefvande person gjort så mycket som han för fiskerinäringens upphjelpande. Under den tid, då jag var Konungens minister i Köpenhamn, kunde jag icke undgå att fästa uppmärksamheten derpå, att Danmark hade en högst betydlig inkomst af sina fiskerier så väl genom de näringsmedel, som derigenom direkt förvärfvades åt landets invånare, som äfven genom den betydliga export af denna handelsvara, som ärligen egde rum. Danmark är som bekant omgifvet af samma vatten som Sverige, nemligen af Östersjön, af Vesterhafvet och af Öresund, och våra kuster äro fullt jemförliga med de danska. Jag måste då fråga mig, huru det kom sig, att Danmark af denna näring skördade så betydande inkomster, under det att Sverige icke blott hade ett jemförelsevis obetydligt fiske, utan dessutom importerade fisk från utlandet till ganska högt värde. Enligt Kommerskollegii senaste uppgift har importen af gråsidor och sej uppgått till 56,000 centner och af sill till 1,300,000 kubikfot, under det exporten af samma varor varit nästan försvinnande liten. Af öfriga fisksorter hafva både exporten och importen varit så obetydliga, att de icke förtjena att tagas i beräkning. Då jag sökte göra mig bekant med de i Danmark rådande förhållandena i detta afseende, erhöll jag den upplysningen, att det nuvarande lyckliga tillståndet utvecklats sig på de sista 20 å 30 åren och åstadkommits genom en enskild man, och till en början helt och hållet genom hans egna krafter och bemödanden. Sedermera hade han blifvit utsedd till fiskeriinspektör, och Fredrik VII hade gifvit honom bostad och lokal till ett fiskerimuseum i Kristiansborgs slott. Detta var den första uppmuntran han erhöll. Han hade

*Inrättandet
af ett fiskeri-
institut och
revision af
fiskeri-
stadgan.*

*Inrättandet
af ett fiskeri-
institut och
revision af
fiskeri-
stadgan.
(Forts.)*

varit road af fiske; af intresse för denna näring hade han kommit att besöka fiskelägena i Danmark och funnit dem i det eländigaste tillstånd, utgörande små byar med en fattig befolkning, som oakadt det mest ansträngande arbete nätt och jemnt kunde lifnära sig. För närvarande bestå fiskelägena af byar, som hafva en välmående befolkning, hvilken har tillräckligt af allt hvad den behöfver och riktar sig allt mera för hvarje år. Detta har den ifrågavarande personen åstadkommit, hufvudsakligen genom att resa omkring till fiskelägena och meddela undervisning åt fiskarena, hvarvid han på egen bekostnad skänkte dem fiskeredskap och modeller af olika slag. Han drog försorg om att ingenting af fiskets produkter fick förfaras; han bestyrde om inrättandet af trankokerier, limkokerier och anstalter för beredande af gödningsämnen, med flere åtgärder för tillgodogörande af afskrädet; och detta gjorde han icke blott för den inkomst, som derigenom kunde vinnas, utan för att förekomma det förut rådande bruket bland fiskarena att kasta dessa ämnen i hafvet, hvilket förstörde de växter, hvaraf fisken hemtade sin näring, och hvaraf följdén hade blifvit, att fisket i närheten af de flesta fiskelägena nästan alldeles hade upphört. Genom dessa åtgärder lyckades han småningom att uppbringa fiskelägena till det blomstrande skick, hvari de för närvarande befinna sig. Jag uppsökte honom för att taga närmare kännedom om hans verksamhet och yttrade bland annat min förundran öfver att han, som saknade egen förmögenhet, kunnat nedlägga flere hundratusentals kronor i de arbeten, han åstadkommit vid fiskelägena. Härpå svarade han: "det fins icke i hela världen en så rik man som jag; ty jag rår om allt som finnes i hafvet". Då jag yttrade mitt tvifvel om att han alltid skulle vara i stånd att skörda med framgång, svarade han, att sådant beror blott på okunnighet; fisken fins alltid, och konsten vore blott att veta hvar han finnes och hvilken föda han önskar. Man kan under hvilket väder som helst och hvilken årstid som helst taga hvilken fisk man behagar, endast man vet hvar den uppehåller sig. Jag frågade honom, om han ansåg några ytterligare åtgärder utom dem, han redan satt i verket, vara behöfliga för fiskets befordrande. Han svarade, att hvad som egentligen fattades i Danmark och på grund af förhållandenas makt der måste fattas, var ett fiskerininstitut. Ett sådant institut vore behöfligt, därför att, huru praktiskt duglig fiskare man än må vara, vore detta dock icke tillräckligt, så länge man icke med vetenskapens hjälp förvärfvat den erforderliga kännedomen så väl om fiskarnes arter som om deras lefnadssätt och födoämnen. Derfor behöfdes ett fiskerininstitut, der undervisning kunde lemnas i zoologi, botanik och praktisk utöfning af fiskaryrket. Detta kunde dock icke åstadkommas i Danmark, därför att antalet af de personer, som skulle behöfva genomgå ett sådant institut, vore så ringa, att mängden af elever föga skulle öfverskrida lärarnes antal och det vore omöjligt att förmå representationen att lemna anslag till en läroanstalt, som skulle blifva så litet besökt. Den enda möjlighet, han kunde tänka sig, att slutligen nå ett sådant mål, vore om ett

gemensamt institut inrättades för de tre nordiska länderna. Då skulle tillgången på lärjungar på det teoretiska området blifva så stort, att man kunde hoppas på möjligheten af institutets upprätthållande. Härtill finnes icke någon lämpligare plats än ön Hven, emedan man derifrån kunde hastigt komma till Nordsjön för en praktisk undervisning i nordsjöfisket, till Östersjön för kännedomen om de fiskar, som der förekomma, särskildt strömmingsfisket, och slutligen till sundet för de fiskar, som helst uppehålla sig i ett mindre saltblandadt vatten. Äfven vore det ganska lätt att derifrån komma på jernväg till Sveriges insjöar för att åvåga-bringva den undervisning, som behöfdes i insjöfisket. Han erbjöd sig också att, om ett sådant institut komme till stånd, å det-samma skänka sitt rikhaltiga fiskerimuseum. På grund af de upp-lysningar, jag sålunda af honom erhöå, afgaf jag en berättelse till Utrikesdepartementet, som dock icke ledde till någon åtgård, såsom jag antager, derför att förhållandena sedan i Danmark ge-staltade sig på ett sådant sätt, att under den tid, jag var kvar der, svårligen något kunde uträttas i frågan. Emellertid synes mig det yttrande, för hvilket jag här redogjort, ganska bestämdt vittna derom, att ett sådant fiskeriinstitut verkligan är behöfligt, der lärarne, utom den teoretiska undervisning de skulle meddela lärjungarne, äfven kunde sysselsätta sig med undersökningar och studier för besvarandet af de många frågor, om hvilka vi ännu icke fått tillräckligt besked, men som för fiskerinäringens utveck-ling äro af vigt att känna. Jag har velat nämna detta, för den händelse Stats-Utskottet, om frågan dit återkommer, skulle finna ett yttrande, afgifvet af en i detta ämne så nitisk och kunskaps-rik person, som den af mig nu omnämnde, vara förtjent af något afseende.

Inrättandet af ett fiskeri-institut och revision af fiskeri-stadgan. (Forts.)

Herr von Koch: Då jag sist hade ordet i denna fråga, till-kännagaf jag på förhand, att, när jag yrkade afslag å Kongl. Maj:ts begäran om anslag för tillsyningsmän, skedde detta endast derför, att jag fruktade, att vi icke hade fiskeristadgan i sådant skick, att man med säkerhet kunde vänta att något vunnes der-med att den blefve tillämpad. Jag nämnde att, som inom Andra Kammaren blifvit väckt en motion (N:o 11) angående revision af denna författning, dervid motionären särskildt antydt fiskeristad-gans 22 §, som helt nyligen till kanske den väsentligaste delen blifvit af Kongl. Maj:t upphäfd, tänkte jag anhålla om ärendets återremitterande i denna punkt, enär den icke hos Stats-Utskottet tillvunnit sig vidare uppmärksamhet. Efter den utgång ärendet nu fått, har jag dubbel anledning fortsätta detta yrkande. Nu har grefve Hamilton dessutom afgifvit ett yttrande, deri saker om-nämnts, som stå med denna fråga i sammanhang. Då jag icke af någon annan ledamot fått den för mig nödiga upplysningen an-gående hos våra vetenskapsmän vunnit enighet i frågor som angå fiskerinäringen, och då en sådan person som han, hvilken står i spetsen för våra högsta undervisningsverk, ansett en vidare ut-redning af dessa ämnen nödig, förmodar jag att Kammaren, äfven

*Inrättandet
af ett fiskeri-
institut och
revision af
fiskeri-
stadgan.
(Forts.)*

i betraktande af de värderika upplysningar han meddelat, icke vägrar ärendets återremitterande, hvarom jag härmed anhåller.

Herr Ekman, Carl: De meddelanden, som af den ärade talaren midt emot mig blifvit lemnade om förhållandena i Danmark, göra det utan tvifvel äfven för den, som här i landet ifrar för att något måtte komma att ske för att befordra fiskerinäringens utveckling, högst önskvärdt att åtgärder vidtagas för att sprida all den kunskap, som erfordras för att ändamålsenligt bedrifva denna näring. Men det vill synas mig, som skulle en sådan önskan redan finnas uttalad i det beslut, Kammaren nyss fattat genom bifall till reservanternes framställning i föregående punkt, ty der hafva just reservanterne fäst sig vid behofvet af instruktörer för dem, som idka fiskerinäring, och instruktörer kan man ej tänka sig få, om icke åtgärder vidtagas för att utbilda sådana. I den inom Andra Kammaren af Friherre Cederström väckta motionen N:o 10 har föreslagits, att ett belopp skulle nu ställas till Kongl. Maj:ts disposition för uppgörande af förslag till inrättande af ett institut, der instruktörer skulle bildas. Att i detta fall fatta något beslut, innan en närmare utredning skett, huru en sådan läroanstalt skulle vara organiserad, öfverensstämmer icke med de åsigtter, som åtminstone förr inom denna Kammare gjort sig gällande. Jag föreställer mig att, om det beslut denna Kammare nyss fattat äfven blifver Riksdagens, lär icke Kongl. Maj:t underlåta att, derest det behöfs ett särskildt anslag för en dylik undervisningsanstalt, till en kommande Riksdag göra den framställning, som deraf föranledes. Jag vågar således tro, att i afseende å innehållet af Friherre Cederströms första motion någon återremiss icke erfordras. Äfven angående den af honom väckta motion, som afser revision af fiskeristadgan, tror jag, att jemväl denna sak utan någon åtgärd från Riksdagens sida kommer att af Kongl. Maj:t beaktas, och jag vågar säga att, om man vill göra en återremiss såsom en opinionsyttring från denna Kammare, så må man ju besluta den såsom en sådan, men icke kan jag föreställa mig att den kommer att leda till annat, än att Stats-Utskottet får hemställa att Första Kammaren behagar i frågan fatta beslut. Jag tager mig därför friheten hemställa, det punkten måtte bifallas, öfvertygad, som jag är, att den opinionsyttring i frågan, som denna Kammare önskar inlägga, skall tillräckligt ligga i det redan fattade beslutet.

Grefve Hamilton: Då jag begärde återremiss af den föredragna punkten, var det icke för att söka bereda ett bifall till Friherre Cederströms motion, hvilken jag anser vara oriktig i två hänseenden, dels i afseende å antalet af de elever, hvilka han ansett böra undervisas vid det föreslagna institutet, dels ock derutinnan att han föreslagit, att ett anslag å 2,000 kronor skulle ställas till Kongl. Maj:ts disposition för åvägabringande af en utredning, som jag tror Kongl. Maj:t kunna anbefalla, utan att något särskildt anslag dertill vore behöfligt. Jag yrkade återremiss,

emedan jag ansåg, att ett beslut om någon åtgärd i anledning af Friherre Cederströms motion var ett nödvändigt korollarium till det beslut, Kammaren nyss fattat, nemligen att lemna anslag till aflöning åt instruktörer, ty i sjelfva verket betyder ett sådant beslut föga eller intet, så vida man icke med det samma bereder möjlighet eller ställer i utsigt att få några personer, som kunna till instruktörer användas. Efter min öfvertygelse finnas för närvarande inga sådana personer med erforderlig teoretisk bildning med afseende å kännedomen om fiskarne, deras lefnadssätt och födoämnen och som tillika innehafva den praktiska skicklighet i fiskerihandteringen, att de kunna såsom fullt lämpliga instruktörer begagnas, äfven om man kan anträffa en och annan, som må kunna meddela fiskarena ett och annat godt och förståndigt råd. Mitt yrkande föränleddes alltså just deraf att jag trodde denna åtgärd vara en alldeles nödvändig följd af det beslut, Kammaren nyss fattat.

Inrättandet af ett fiskerininstitut och revision af fiskeristadgan. (1^oorts.)

Herr von Koch: Jemte det jag instämmer i hvad Grefve Hamilton yttrat får jag, med anledning af ett senare uttalande af Stats-Utskottets ordförande, förklara, att, om hans förklaring finge följa med Riksdagens underdåniga skrifvelse såsom kommentar eller om man kunde vänta sig, att en så inflytelserik persons råd som vanligen icke förklingar ohördt, då det *föranleder ett Kammarens eller Riksdagens beslut*, hade samma verkan, när det blott står i vårt protokoll för afstyrkande af ett förslag, så kunde det vara onödigt att få en återremiss i den riktning, jag äsyftat, nemligen för att *fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på ämnet*, på det Kongl. Maj:t måtte vidtaga de åtgärder, som må finnas nödiga. Men säkert är att, om återremiss icke sker och den af Friherre Cederström väckta fråga kommer att stå såsom af Stats-Utskottet *afstyrkt* och af Kammaren *afslagen*, så blir det en opinionsyttring i motsatt riktning för dem af våra efterkommande, som icke studera våra protokoll. Det kan äfven hända, att innan denna fråga hinner att redas, en sådan förändring sker inom råds-kammaren, att de af Konungens rådgifvare, som nu hört Herr Ekmans åsigt i frågan, blifva utbytta mot andra. Då emellertid, såsom samme talare medgifvit, en återremiss i den angifna riktningen kan vara bra såsom en opinionsyttring, äfven om det ej länder till något mera, så anser jag väl värdt att Kammaren skänker ja till min åter upprepade anhållan om återremiss.

Herr Adelsköld: Efter Grefve Hamiltons intressanta anförande och den siste talarens yttrande, har jag icke mycket att tillägga; men då Stats-Utskottets ärade ordförande ansett, att om frågan nu af Kammaren afslås, skulle Kongl. Maj:t troligen, om Kongl. Maj:t så finner lämpligt, göra framställning till en annan Riksdag om inrättande af ett fiskerininstitut, så har jag för min del ansett mig böra uttala den åsigt, att om Kammaren skulle afslå framställningen om återremiss, så har Kammaren derigenom afgifvit en opinionsyttring *emot* det ifrågavarande institutet, och

*Inrättandet
af ett fiskeri-
institut och
revision af
fiskeri-
stadgan.
(Forts.)*

Kongl. Maj:t torde få mycket svårt att efter ett sådant beslut framlägga en proposition. Jag tror därför, att då frågan blifvit väckt, är det nödvändigt att afgöra densamma antingen i den syftning som Grefve Hamilton angifvit, om man, som jag, anser ett fiskerininstitut af behovet påkalladt, eller i enlighet med hvad ordföranden i Stats-Utskottet förordat, då frågan antagligen för en lång tid undanskjutits. Under diskussionerna vid denna riksdag har ofta talats om den dåliga finansiella ställningen, hvilket är ett förhållande, som icke kan förnekas, och det betänkligaste är att utsigterna för framtiden jemväl äro mörka. Under sådana förhållanden söker emellertid hvarje klok man bereda tillgångar, der sådana finnas att få. En sådan tillgång finnes otvifvelaktigt i fisket, om det kunde upphjelpas till samma höjd, som det fordom intog. Af gamla berättelser veta vi, huruledes våra sjöar voro fulla med fisk och med hvilken framgång hafs fisket idkades. Fisket utgjorde då en af landets förnämsta näringskällor, hvaraf befolkningen, likasom ännu i de mindre bebyggda delarna af landet, hemtade en stor del af sin näring. Genom egennyttas och oförstånd, men äfven af bristande kännedom om fiskodling och fiskets bedrivande på ett naturenligt sätt, har denna näring i det närmaste blifvit förstörd, likasom det inom en ej aflägsen framtid kommer att gå med skogshandteringen, om ej denna ordnas, och då den fråga, som nu föreligger, gäller att medelst ett obetydligt anslag söka återbringa fisket till dess forna betydelse och jag hoppas vi aldrig skola blifva så medellösa, att vi ej kunna lemna anslag till hvarje allmännyttigt ändamål, så får jag vördsamt förorda bifall till Grefve Henning Hamiltons förslag.

Herr Asplund: Jag har icke begärt ordet för att yttra mig i sjelfva saken utan angående en formfråga. Vi hafva haft en betänklig erfarenhet af den benägenhet, som visat sig hos motionärer, hvilka väckt fråga om någon framställning till Kongl. Maj:t, att med en sådan motion sammankoppla frågan om ett anslag, för att derigenom bringa hufvudfrågan under gemensam votering. Vi hafva väl i denna Kammare sökt förhindra sådana gemensamma voteringar; men i ett fall sådant som det förevarande skulle det svårligen lyckas, om, såsom nu skett, Stats-Utskottet gör sin hemställan i en enda "kläm", och sålunda frågan om en skrivelse och frågan om anslaget måste på en gång afgöras. Efter min tanke kunde man i dylikt fall förekomma allt rimligt yrkande på gemensam votering, om Stats-Utskottet uppstälde sitt förslag så, att det uti ett a) moment behandlade hufvudfrågan och derefter i ett b) moment anslagsfrågan, som skulle komma under öfverläggning endast i det fall, att den förra blifvit bifallen. Jag vill icke nu framställa något yrkande om ett sådant särskiljande af frågorna i föreliggande ärende, när faran här icke är synnerligt stor; men jag har velat till protokollet uttala den förhoppning, att åtminstone denna Kammares ledamöter i Stats-Utskottet ville hädanefter söka göra ett sådant förfaringsätt gällande, som jag nu an-

tydt, för att förhindra att genom en dylik sammankoppling sjelfva hufvudfrågan skulle kunna dragas under gemensam votering.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, och Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till det förevarande moment och dels återremiss deraf, framställdes först proposition på bifall till moment, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition på återremiss deraf, då svaren utföllo med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

25:te, 26:te och 27:de punkterna.

Biföllo.

28:de punkten.

Lades till handlingarne.

De vid sammanträdet början aflemnade Kongl. propositionerna blefvo nu föredragna och lagda på bordet.

Anmäldes och bordlades från nedannämnda Utskott och Andra Kammaren inkomna utlåtanden och protokollsutdrag, nemligen från

Konstitutions-Utskottet:

N:o 3, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående förändrad lydelse af 1 § 10 mom. och 4 § 4 mom. i Tryckfrihetsförordningen;

Stats-Utskottet:

N:o 26, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

N:o 27, i anledning af väckt fråga om anslag till understöd åt vissa personer för resa till verdensutställningen i Paris;

N:o 28, i anledning af väckt motion om ersättning åt förre landtbrukaren S. J. Bladh för hos honom verkställt olaga beslag;

N:o 29, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från åtskilliga Kronans egendomar för särskilda ändamål;

Andra Kammaren:

N:o 90, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 5, angående underdånig skrifvelse om förändrad lydelse af 6 § 5 mom. i gällande folkskolestadga;

N:o 91, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 3, angående underdånig skrifvelse rörande ifrågasatt nedsättning eller upphörande af den i reglementet för folkskolelärarnes enke- och pupillkassa för lärarinnor stadgade årsafgift till kassan m. m.;

Första Kammarens Tillfälliga Utskott.

N:o 3, i anledning af väckt motion om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande inrättandet af en fond till understöd åt inländske uppfinnare.

Ledighet från riksdagsgörömlen under 14 dagars tid beviljades *Herr Rettig* från den 4 och *Herr Widén* från den 6 i denna månad.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

In fidem
O. Brakel.